

Egy kereskedő tragédiája

A mai napon meghalt Aradon egy nagykereskedő, aki, ha normális gazdasági viszonyok között élhette volna le munkás életét, talán megsokszorozta volna azt a vagyont, amelyet örökölt. Így azonban, az abnormális gazdasági jelenségek korszakában, alig három év leforgása alatt közel negyedszázmillió lejt vesztett el a balsikerrel végződött üzletei nyomán.

Mindnyájan tudjuk, nehéz idöket élünk. De mégis megdöbbenő, ha a vállalkozó, a kereskedő és a tőkés egyformán arra a felismerésre jut, hogy az az ember cselekszik gazdasági értelemben helyesen, aki nem cselekszik semmit. Mindnyájan ismerjük a gazdasági élet klasszikus törvényeit, melyeket évszázadok tapasztalatai alapoztak meg. A gazdasági élet nagy teoretikusai azt mondják, hogy a pénznek állandóan forognia kell, hogy betöltse hivatását. Azt hirdetik, hogy a tőkének kötelességei vannak abban, hogy a pénz cirkulációja minél elevebb, minél szerteágazóbb legyen. Rendes gazdasági viszonyok között ez valóban így is van. De ma hogyan kívánhatjuk a tőkéből, hogy vállalkozásokba bocsátkozzék, hogy új értékek termelését, új gazdasági organizációk alkotását kísérje meg, amikor lépten-nyomon azt látjuk, annak megállapítására kényszerítenek a viszonyok, hogy aki vállalkozásokba bocsátkozik, az rendszerint elveszti pénzét.

Ime itt van Rosenberg Arthur, a mai napon elhunyt aradi nagykereskedő esete. Akik részt vesznek Arad gazdasági életében, valamennyien tudják, milyen tevékeny szerepet igényezett magára vállalni. Konceptiói voltak és minden új, tetszetős gazdasági idea, vállalkozó szellemű barátot talált benne. Mikor vagyoni helyzetének a zenithjén állott Rosenberg Arthur, kereskedő-társai tanácsot kérni jártak hozzá és ötleteik megvalósítását várták tőle. Az ő jóhiszemű lelke elhitte, hogy az iparvállalatok csak azért nem boldogulnak, mert nem rendelkeznek elegendő forgótőkével. Rendelkezésükre bocsátotta tehát tőkéjét barátainak, akik hozzá fordultak. Ilymódon a gazdasági élet többféle ágazatában vállalt érdekeltséget, munkát és felelősséget. Volt gombgyáros, fuvállalkozó, cipőnagyiparos; volt fonál- és posztónagykereskedő: szóval gyakorlatilag is vállalta a közzgazdasági klasszikusok patinás elméleteit és készpénznek vette azt a teóriát, hogy a tőkének csak el kell indulnia és mint a hó-lavina, továbbgurulása közben mindig nagyobbra nő.

A mai idök bizony alaposan rácafolnak a régi nemzetgazdasági igazságokra. Szegény Rosenberg Arthur még a régi típusú kereskedő és tőkés iskoláját követte és emellett jó szíve sugallatának sem tudott ellentállani, tehát mindenkit szánalni igyekezett, aki csak hozzáfordult. Az események akkor figyelmeztették tévedéseire, amikor már késő volt. Az ő példája sajnos, ma már csak mások számára szolgálhat okulással. A mai viszonyok között a tőkének a legnagyobb óvatosságra van szüksége.

Sajnálattal kell látnunk, hogy kereskedők és vállalkozók visszahúzódtak az aktív munkától, mert céltalannak tartják a további küzdelmet. Vagy bezárják üzleteiket, mert a gyakorlati élet példái azt mutatják, hogy akár milyen tetlenül élnek is, akkora veszteség nem

Amerika nem ad moratóriumot Európának

Európa tudná adósságait fizetni, ha nem költene annyit fegyverkezésre — A moratórium meghosszabbítása ellen az amerikai republikánus és demokrata pártok tiltakoznak — Németország meggátolja a lausannei konferencia elhalasztását

Brüning visszautasította a moratórium meghosszabbításának tervét

Washingtonból jelentik: Az amerikai kormánytól és a közvéleményben nagy csalódást keltett az a tény, hogy az európai államok, ahelyett, hogy megegyezést kerestének egymás között, állandóan civakodnak. Nagy felháborodást váltott ki Amerikában az is, hogy az európai államok Amerikát okolják a bekövetkezett bajok miatt. Az Egyesült-Államok szerint úgy Franciaország, mint a többi adós államok tudnának fizetni, ha nem költenének oly hatalmas összegeket fegyverkezésre. Anglia ebben az esetben kivétel, mivel pénzügyi erőfeszítései nagyon rokonszenvesek.

Londonból jelentik: Európában bombaként hatott az a hír, hogy az Egyesült-Államok nem hosszabbítják meg a moratóriumot. Európában az a vélemény, hogy ez a határozat mindenfelé kétségbeesést fog maga után hozni. Az eu-

rópai külügyi hivatalok most élénk táviratváltásokkal igyekeznek a lausannei konferenciát illetőleg a helyzetet tisztázni, mert az Egyesült-Államok kormányának ez a lépése lehetlenné, illetve tárgytalanná teszi a jóvátételi konferenciát.

A moratórium meghosszabbítása ellen az amerikai republikánus és demokrata pártok a legerélyesebben tiltakoznak. A washingtoni külügyi hivatal egyébként már utasította a párisi amerikai nagykövetet, hogy közölje Laval francia miniszterelnökkel, hogy az USA nem tud a meghosszabbítás kérdésében állást foglalni.

A francia, angol és német sajtó megdöbbenéssel fogadta ezeket a híreket, amelyek új helyzetet teremtenek és erősen kétségessé teszik a lausannei jóvátételi konferenciát.

Németországnak nem megoldás a moratórium meghosszabbítása

Berlinből jelentik: Brüning német birodalmi kancellár ma a berlini angol nagykövet előtt határozottan elutasította azt a megoldást, hogy beleegyezzen a Hoover-moratórium 1 éves meghosszabbításába.

Német politikai körök véleménye szerint, Brüning mást, mint elutasító választ nem is adhatott, mert ellenkező esetben, illetve, ha Németország belemegy a Hoover-moratórium 1 éves meghosszabbításába, úgy az a Young-terv fennmaradását jelentené. Ezek azután újabb terheket raknak Németország vállaira. A német kormány véleménye szerint, az egyéves moratóriumnak a következménye az lenne, hogy a jóvátétel kérdésének rendezése újra huzamosabb időre halasztást szenvedne. A jelenlegi Hoover-moratórium lejártáig még öt hónap van és a német felfogás szerint, ez az idő nagyon is elégséges, hogy a kérdést rendezni lehessen. Abban az esetben pedig, ha a lausannei konferenciát el akarnák bármilyen okból

halasztani, Németország mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy az érdekeltektől államoknak ez ne sikerüljön.

Az angol külügyi hivatal kiadott jelentése szerint, a lausannei jóvátételi konferencia érdekében, a kormányok között folyó tárgyalások még nem értek véget és így a konferenciát nem kezdenek meg az ideiglenesen törvénybe vett január 25-én. Az angol kormány reméli, az illető államokat sikerülni fog a konferencia elhalasztásának bejegyzésére rábírni.

Ugyancsak londoni jelentés szerint, az anglikán püspökök és az anglikán egyházak vezetői szöveget intéztek a világ népeire és felhívják azokat, hogy harcoljanak a jóvátétel és a háborús adósságok törlesztésének érdekében.

Bulgária bejelentette a Népszövetségnek fizetéseképtelenségét

A bolgár miniszterelnök és a pénzügyminiszter a Népszövetség előtt ismertették az ország pénzügyi helyzetét

Genéből jelentik: A Népszövetség pénzügyi bizottságának ülésén ma nagyjelentőségű bejelentés történt. Ma érkezett meg Genébe Mussanoff bolgár miniszterelnök, Stefanoff bolgár pénzügyminiszter kíséretében. A pénzügyi bizottság ülésén Mussanoff hosszasan vázolta Bulgária helyzetét, majd pedig bejelentette, hogy Bulgária képtelen a hadisarc és a küladósságok fejében a deviza-törlesztéseket eszközölni. Ezután Stefanoff pénzügyminiszter emelkedett szólásra, aki ismertette Bulgária államháztartását, a bolgár állam költségvetését, majd pedig bejelentette a Népszövetség pénzügyi bizottsága előtt Bulgária fizetéseképtelenségét. Egy újabb kölcsönhöz Bulgáriában nagyon kevés reményt fűznek.

Érthető, mintha tovább dolgoznának régi üzleteik keretein belül.

Rosenberg Arthur szegény, véletlenül éppen abban az időszakban volt gazdag ember, amikor elvéreztek azok, akik tőkéjüket a gaz-

Bulgária fizetéseképtelenségének bejelentése nem érte váratlanul Európa közvéleményét. Brüning német kancellár emlékeztető kijelentése után Bulgária volt az az állam, amely sietett hangoztatni, hogy Németország fizetéseképtelensége nem marad elszigetelten. Bulgáriának csupán a német példa kellett, hogy lerázza magáról a hadiadósság terheit és valóban a mai bejelentés hivatalosan is megerősíti azt a tényt, hogy Bulgária nem hajlandó háborús adósságait tovább is fizetni.

A Népszövetség pénzügyi-bizottsága a bejelentés tudomásul vétele után tárgyalás alá veszi a bolgár fizetéseképtelenség ügyét és megvan a valószínűsége annak, hogy ugyanazt az eljárást követik, mint Németországnál.

Millióival együtt vesztették gyakorlati értéküket a gazdasági élet régi, klasszikus igazságai. És Rosenberg Arthur saját tőkéjével fizette meg az új igazságokat.

Agatiev tábornokot akarták elrabolni Constantában a szovjet ügynökei

A tábornok barátja volt az elrabolt Kutjepov generálisnak — A titokzatos görög hajó — Apokrif távirattal osalták Agatievet a kikötővárosba — Tamadás, amelyet a sziguranca figyel — Cadere államtitkár hallgatta ki az elfogott merénylőket

Atkutatták a »Filomela« görög hajót, amelyen fegyvereket és kábítószereket találtak

Constantából jelentik: Az Aradi Közlöny mai számában részletesen beszámoltunk arról a titokzatos kémszervezetről, amelyet Constantában a román kikötő-városban leplezték le a sziguranca. Az erélyesen lefolytatott vizsgálat igen érdekes megállapítást produkált, amennyiben kiderült, hogy kémszervezetről, mint azt az első pillanatokban hitték, egyáltalán szó sincs. A kémszervezetnek hitt társaság egészen egyszerűen emberrablással foglalkozott és jelen esetben a Kutjepov-esetbe hasonlóan Agatievet akart, egy volt magasrangú szovjet tisztviselőt elrabolni.

A constantai kikötőben veszteglő Filomela görög hajó kapitányát, Catapodist, aki letartóztatásban van, a hatóságok ismételtén kihallgatták. A hajó kapitánya kijelentette, hogy ő egyáltalán nem ismerte a hajóján tartózkodó négy idegen embernek eredeti szándékát, mert ők azt mondták neki, hogy a constantai kikötőben kell a hajóján készenlétben állnia, hogy bármely pillanatban felszedhesse horgonyait. A nyomozást vezető hatóságok lehetségesnek tartják, hogy Catapodis kapitány valóban nem tudott az emberrablás tervéről és vele ellítették az összeesküvők azt, hogy árura kell a kikötőben várakoznia. A későbbi kihallgatások során azután kiderült az is, hogy a kapitány hallott ugyan valamit a készülő dologról, ezeket azonban nem tulajdonított nagyobb fontosságot. A tervről a hajó személyzete közül három közlegény is tudott és ezek letartóztatásban is vannak.

Curtici-n át akart Párisba szökni a banda két tagja

A kérdéses hajóról hétfőn reggel, mint ez utólag kiderült, két utas szállott ki. A kikötői hatóságok utleveleiket teljesen rendben lévőnek találták és ezért gyanútlanul kiengedték őket a kikötőből. Amikor azután a biüszövetkezetet leplezték a hatóságok megállapították, hogy

a két utas, akik a Filomela hajóról szálltak le, szintén tagjai az emberrabló bandának. Rögtön intézkedés történt üldözésekre és ekkor kiderült, hogy mindketten a curtici határ felé utaztak. Táviratoztak a curtici határhoz és az intézkedés szerencsére elég korán történt, amennyiben a két egyént, még mielőtt a határt átléphetnék volna, letartóztatták.

Kihallgatásuk alkalmával azt vallották, hogy Párisba akartak szökni. Egy harmadik társuknak, aki korábban indult el, sikerült a határon át külföldre szöknie. Ez az ismeretlen harmadik, már a rablás sikeres kimenetelét vitte hírül Bécsbe, tehát ennyire biztosra vették a volt magasrangú cári tisztviselő elrablását.

A hajó utasai közül letartóztatásba helyezett négy ember közül, akiket Agatiev elrablásával bíztak meg, egyik sem orosz. A négy egyén közül az egyik olasz, egy másik bolgár, a harmadik macedon, míg a vezetőjük egy Lecce nevű francia, akinek tegnapi kihallgatá-

Filaliti államtitkár nem kapott megbízást az orosz tárgyalásokra

Rigából semmi jelentés nem érkezett.

Bucurestiből jelentik: Illetékes helyen megcélolják azokat a híreket, hogy a rigai tárgyalásokon kieserülék az ország megbízottait és Filaliti külügyi államtitkárt bízzák meg a tárgyalások folytatásával. Rigából egyébként nem érkezett újabb jelentés.

sánál a bucaresti-i francia követség egy megbízottja is jelen volt. A kihallgatásokból kitént, hogy Agatiev elrablása nem a vezetőnek, Lecocnak feladata volt, hanem azzal egyik emberrel megbízva. Ennek megmódozása alkalmával a sziguranca emberei valóban találtak is nála egy töltött Steyr-revolvert, azonkívül pedig egy erős gummibotot.

A négy ember Agatievet egy távirati értesítéssel csalta Bucurestiből Constantába. A táviratban ugyanis az állott, hogy nővére a constantai kikötőben tartózkodik és ezért sürgősen utazzon oda. Agatiev, akinek a sziguranca, ahol azt a tanácsot adták neki, hogy mindenképpen utazzék le a constantai kikötőbe. Így tehát Agatiev azonnal vonatra ült és több detektív kíséretében a kikötővárosba utazott. Kiment a kikötőbe,

hol a négy ember különböző ürügyek alatt egy kevésbé forgalmas helyre vitte őt, itt mind a négyen ráugrottak, leteperték a földre és összekötötték. Agatiev egyáltalán nem is védekezett, mivel tudta, hogy a detektívek, akik őt állandóan kísérik, közbelépnek.

Ez meg is történt, mert amikor az összekötött embert már a hajó felé vitték, a detektívek hirtelen elő léptek fejekükből és mind a négyüket megbilincseltek. A hatóságoknak egyébként az a véleményük, hogy a négy ember egyikénél azért volt revolver, hogy abban az esetben, ha Agatiev elrablása nem sikerült, úgy meggyilkolhassák.

A vakmerő biüszövetkezet rejtélyes munkájára csakis akkor derülhet teljes fény, ha a hatóságoknak sikerülni fog a hajón tartózkodó összes embereket letartóztatni. A helyzet

A tisztviselői fizetésekre vonatkozó miniszteri rendeletet nem lehet végrehajtani Aradon

A távirati utasítás mellett a miniszterium nem küldött felhatalmazást is a szükséges összegek visszatartására —

Az aradi pénzügyigazgatóság, valamint a megyei prefektúra isval Bratեսcu pénzügyi államtitkár aláírásával táviratot kapott, amely utasításokat tartalmaz arra vonatkozólag, hogy *ugy az állami tisztviselők, mint a nyugdíjasok illetményeit január 20. és 30. között okvetlen ki kell fizetni.* A távirat, azonban nem intézkedik arra vonatkozólag, hogy a szükséges akre-

ditiveket a pénzügyminiszterium mikor küldi, mert ezeknek hiányában a pénzügyigazgatóság nem tud eleget tenni az államtitkári távirat rendelkezésének. A miniszteri rendelet szerint ugyanis minden bevétel teljes egészében a Banca Nationala aradi fiókjához kell befizetni és abból kifizetések teljesítésére semmit sem szabad visszatartani.

Ghica külügyminiszter Litvinowval tárgyal Genfben

A kisantant államai között teljes az egyetértés. Az utódállamokkal szemben Benes példáját követi Románia —

Prágából jelentik: Ghica román külügyminiszter ma déln fel fogadta a cseh és a külföldi újságírókat, akiknek hosszabb nyilatkozatot adott. Ghica nyilatkozata során többek között kijelentette, hogy Románia és a cseh, valamint a jugoszláv állam között a legnagyobb megértés uralkodik. Románia az utódállamokkal való barátságot illetőleg, követni fogja Benes példáját. Végül is kijelentette, hogy Genfben Litvinow-al folytat legközelebb tárgyalásokat.

Prágából jelentik: Massaryk köztársasági elnök ma délelőtt kihallgatáson fogadta, majd pedig vendégül látta. Ghica román külügyminisztert. Ezután dr. Grisogono jugoszláv követ fogadta Ghicát és feleségét. A csehszlovák és

ugyanis jelenleg az, hogy a nemzetközi megállapodások értelmében a román detektívek nem léphetnek a görög hajóra. A Filomela egyébként őrizet alatt áll a kikötőben, ugy egyébként a kikötő parancsnokságának engedélye nélkül nem mehet ki senki. A hajón minden valószínűség szerint nagyon vegyes társaság tanyázhat, ezek azonban rövid időn belül kénytelenek lesznek önként megadni magukat, mert keves, vagy talán már egyáltalán nincs élelmiszerük.

A délutáni órákban érkezett jelentések szerint a hajó alkaptánya az éhség következtében lejött a kikötőbe és megadta magát. Constantában ma több újabb letartóztatás történt, így többek között őrizetbe vettek egy olasz és egy orosz embert, akikről azt hiszik, hogy összeköttetésben állanak a hajónlevőkkel.

A sziguranca emberei őrizetbe vettek egy elegánsan öltözött szőke hölgyet is, aki Párisban törbecsálta Kutjepovot.

A biüszövetkezet Constantában letartóztatott tagjait ma Bucurestibe vitték, ahol Cadere belügyi államtitkár, a sziguranca vezetője kezdte meg kihallgatásukat. Valamennyien bevallották, hogy tagjai voltak ennek a szövetkezetnek és mindegyikük részletesen elmondta, hogy melyikük megbízatása lett volna Agatiev elrablásánál, amit, ha a rablás sikerül, Odesszába kellett volna vinniök. Az is megállapítást nyert, hogy több román notabilitást is el akarták tenni láb alól, ezeknek neveit azonban a hatóságok nem közölték.

A hajókutatás nem várt eredménye

A késő éjjeli órákban érkezett bucaresti-i jelentések szerint a bucaresti-i sziguranca több vezetője, a constantai hatóságokkal együtt, arra az elhatározásra jutott, hogy a vizsgálat érdekében kénytelenek a hajón kutatást tartani. A délután folyamán azután a bucaresti-i görög konzul jelenlétében megszállták a hajót és a megejtett kutatás során fegyvereket és nagymennyiségű kábítószereket találtak a hajó több kabinjában elrejtve.

A constantai ügygyel kapcsolatban a lapok úgy informálódtak, hogy az az előkelő orosz ur, akit el akartak tüntetni, tábornok volt a bolsevisták alatt. Trotszkij barátja, aki a népbiüszos száműzetése idején hagyta ott állását és ment külföldre. Azóta állandóan Berlinben és Bécsen keresztül Bucurestibe menekült.

Rosenberg Arthur meghalt

Egy aradi nagykereskedő tragédiája — Pénzügyi regény — A nagybácsi milliói — Egy megvalósult és egy szertefoszlott álom

Arad közéletének és a kereskedőtársadalomnak egyik közismert, értékes tagja távozott el ma az élők sorából. *Rosenberg Arthur*, életének 55-ik évében hosszas betegeskedés és szenvedés után délután 5 órakor befejezte földi pályafutását. Az elhunyt kereskedőt három hét előtt májbjai támadta meg, majd tüdőgyulladás és sárgaság lépett fel, amelyek együttesen aláásták legyengült szervezetét, míg a halál meg nem szabadította szenvedéseitől.

Rosenberg Arthur fia volt néhai dr. *Rosenberg Sándornak*, Arad nagynevű főrabijának. Előbb az aradi Neuman-gvárban volt tisztviselő, majd Bécsben önállósította magát. Midőn visszatért Aradra, gabonabizományüzletet nyitott és feleségül vette a temesvári *Breuer Irmát*.

Az az érdekes, nagy pénzügyi regény, amelynek Rosenberg Arthur a középpontjába került, a házasságával áll szoros kapcsolatban. Olyan időköt élünk, amikor a pénzügyi katasztrófák sorozatosan követik egymást, de azok az események, melyek Rosenberg Arthur történetét képezik, külön fejezetet érdemelnek. Rosenberg Arthur feleségének a nagybátyjáról szól tulajdonképpen az a legenda, amely egy üzleti zseni életére vet érdekes világlátást.

A milliós nagybácsi

Rosenberg Arthur nékedesanyjának a fivére, *Rechner Dávid* évtizedekkel ezelőtt Temesvárról indult el. Szegényen került az egyik német kikötővárosba, ahol mint egyszerű rakodópart munkás kereste verejtékes kenyerét. Azt a megfigyelést tette a kikötőben végzett munkája alatt, hogy a zsákhordók, akik a gabonarakományokat szállítják a hajókra, vagy az érkező szállítmányokat rakják ki, többnyire szakadozott, lyukas zsákokat visznek és a gabona egy része kihull a földre. Ez a megfigyelés felkeltette üzleti érdeklődését és éjjelenként visszament a kikötőbe, ahol gondosan összeszedegette a gabonaszemeket. Mikor ilymódon egy zsák gabonát összegyűjtött, eladta és így szerény mellékkeresetre tett szert.

Lassanként az üzlete virágozni kezdett, már néhány embert is foglalkoztatott és ahogy szaporodott a gabonaseprők száma, úgy lendült fel az üzlet is. Ekkor *Rechner Dávid* elment a kikötőparancsnoksághoz és kizárólagossági jogot kért a kikötőben elszórtan heverő szemét és mindennemű hulladék eltakarítására. Ezzel szemben kötelezte magát, hogy tisztán fogja tartani a kikötő egész területét. Mivel ez a kikötőparancsnokságnak eddig nagy összegű pénzébe került, készséggel fogadta el *Rechner Dávid* ajánlatát.

Rechner Dávid, az ötletes vállalkozó, hamarosan némi vagyonra tett szert ilymódon, kiterjesztette vállalkozását valamennyi német kikötőre. Így aztán lassanként jelentős vagyon birtokosává lett. Majd más vállalkozásokba is fogott, mégpedig szerencsés kézzel, míg végül igen gazdag ember lett. Mikor nyugalmába vonult hatalmas vagyonával, előbb Párisba költözött, ahol fényes életmódot folytatott. Majd Monte-Carlóban vásárolt egy fejedelmi berendezésű villát, ahol teljesen műgyűjtői szenvedélyének szentelte magát. A legértékesebb és legkritikább antikvitásokkal rakta tele villáját. Különösen porcellángyűjteménye volt európai híri.

Mintegy öt éve annak, hogy *Rechner Dávid*, aki mindvégig legényember maradt, hirte-

len elhunyt. Tekintélyes vagyonát végrendeletileg három nővérére hagyta, akik közül az egyik *Kovácsné*. *Rosenberg Arthur* nékedesanyja volt. *Kovácsné* a beavatottak véleménye szerint körülbelül 75—80 millió lej jutott. A sors végzetes játéka úgy rendelkezett, hogy *Rosenberg Arthur* nékedesanyja csak rövid ideig élvezhette az örökséget. Körülbelül egy évvel bátyja elhunyt után ő is elköltözött az élők sorából.

Mekkora volt az örökség?

Kovácsné halála után a vagyon ujból három részre oszlott és így *Rosenberg Arthur* nére mintegy 25 millió lejnyi örökség jutott. *Rechner Dávid*, a vagyonszerző nagybácsi nagyon előrelátó ember volt. Vagyona egy részét Svájcban kötötte le, hogy minél jobban biztosíthassa örökösei számára. Viszont arra is gondolt, hogy ha örökösei között akadna valaki, aki könnyű kézzel bánik a könnyen szerzett örökséggel, amelyet *Rechner Dávid* fáradságos, nehéz munkájával gyűjtött össze, úgy az csak nehezen juthasson hozzá a pénzhez.

Rosenberg Arthur akkor a Temesvári Posztógyár aradi képviselője volt. A *Petőfuccában* volt üzlete, amelyből tisztességesen megélhetett. Szorgalmas, korrekt, megbízható képviselője volt a gyárnak és Aradon mindenki szívesen kereste fel üzletét. Amikor a hirtelen jött örökség birtokába jutott, egyszer-

ne kezdték megkönyékezni mindazok, akiknek egetverő terveik voltak, csak pénzük nem volt a tervek kivételéhez. Addig-addig beszéltek neki, amíg belement a különböző vállalkozások finanszírozásába. Így a gombgyártástól a fonálynüzleten és cipőgyártáson keresztül a fakt-termelésig mindenféle vállalkozásba belevittek. Temperamentumánál és agilitásánál fogva talán hajlamos is volt az ilyen merész vállalkozásokra. Jó időkben bizonyára megkészszerzte volna vagyonát, de a mostani súlyos

Rablógyilkosság történt

Bucuresti legforgalmasabb uccájában

Megölték és kiraboltak a Stirbei Voda-uccában egy miniszteriumi igazgatót — A szomszédok napok mulva fedezték fel a bűntényt

Bucurestiből jelentik: Bucurestiben újabb borzalmas gyilkosság történt. A Stirbei Voda 94. számú ház első emeletén lakott *Anghel Dumitrescu* nyugdíjas mérnök, a kereskedelemügyi minisztérium volt vezérigazgatója, leányával együtt. Ma délelőtt a szomszédoknak feltűnt, hogy két nap óta nem adtak életjelet magukról az elsőemeleti lakók és jelentést tettek a rendőrségnek. Fel-

gazdasági viszonyok mellett minden vállalkozása balul ütött ki.

Előbb az örökségnek az a része csuszott ki kezéből, amely felett szabadon rendelkezett, majd kiutazott Svájcba, sikerült értékesítenie a lekötött örökségrészt is, amely azonban a közben felgyülemlett adósságok kifizetésére is alig volt már elegendő. *Rosenberg Arthur* azok közé a régivágású kereskedők közé tartozott, akik vigyáztak nevük érintetlenségére. Milliót millió után áldozott fel nevének és kereskedői renoméjának megóvására. Mások az ő helyében rég kényszeregyezséget kértek volna és talán még haszonnal is távoztak volna a hitelezőkkel való közdelem színhelyéről. *Rosenberg Arthur* azonban az utolsó lejjig odaadta a maga és családja minden vagyonát, csak hogy megőrizhesse neve tisztaságát.

Az elhunyt kereskedő 55 évet élt. Korábban csontszu lépett fel a jobb lábában, míg végül felment Bécsbe és amputáltatta jobb lábát. Ujabbban a betegségek egész sorozata támadta meg *Rosenberg* szervezetét. Három héttel ezelőtt májdaganat lépett fel, majd tüdőgyulladás vette hatalmába a legyengült szervezetet. A tüdőgyulladásból azonban *Rosenberg Arthur* felgyógyult, de mikor már lábadozott, az időközben egyre jobban kifejlődött májdaganat veszélyessé vált. Ekkor a veszedelmes daganathoz sárgaság is járult és *Rosenberg Arthur* nem lehetett többé megmenteni az életnek. Dr. *Moga Cornelia* aradi belgyógyász, aki mindvégig szeretettel és lelkiismeretesen kezelte, kijelentette hozzáintézt kérdéseinkre, hogy *Rosenberg Arthur* különböző betegségektől aláasott szervezetét a fellépett májdaganat pusztította el. Ama kérdéseinkre, hogy operatív uton nem lehetett volna-e megmenteni *Rosenberg* életét, a belgyógyász kijelentette, hogy a májoperációk még ma nem vihetők sikerrel keresztül és így nem volt rá mód, hogy a nagybeteg megmentésék az életnek.

A gyászoló rokonok

Rosenberg Arthur elhunytát két gyermeke gyászolja. Fia *Sándor*, a Temesvári Bőrgyár tisztviselője, igen tehetséges fiatalember, leánya *Boriska* pedig kiváló táncművésznő, aki a rythmikus mozgás művészetének terjesztésére tánciskolát nyitott Aradon. A gyermekek Svájcban és Párisban tanultak. Az elhunyt nővérei dr. *Kecskeméti Lipótné*, a nagyváradi főrabbi felesége, dr. *Drechsler Miksáné*, temesvári főrabbi meje, továbbá dr. *Mende Manóné*, fivére dr. *Rác Rezső* ismert nagyváradi gyógyszerész. *Rosenberg Arthur* elhunytával az aradi kereskedő-társadalom egy lelkes, markáns tagja költözött el az élők sorából. Halála őszinte részvétet keltett. Temetése pénteken délelőtt féltizenegy órakor lesz az izr. temető halottas-házából.

Egy véleményen vagyunk: a közönség kedvencei:

Renate Müller, Harald Paulsen, Hansi Niese mindannyian a

Vihar egy vizespohárban című vígjátékban.

Premier.

SELECT.

Premier.

Póstatisztviselők bálja 23-án a Központban.

A riff-kabilok magyar szakácsa

A szegedi halászlé, a töltött paprika, a tőpörtös pogácsa, a székely gulyás diadallal vonultak be a nagy nemzetközi vendéglők étlapjaira — Magyar szakácsok és cukrászok karrierje külföldön — A leg-híresebb veencei cukrászdát is már magyar ember vezeti

Irtá: PAÁL JÓB

Abbázia, 1932 január.

A híres luxushotel lunchkártyáiban ritán volt tegnap. „Pollo bresato ungherese” néven konferálta be a szenzációt az étlap és a fura nevű olasz eledel igen kitűnő paprikás csirke volt. Nokkerlivel. Kíváncsi voltam arra a talján szakácsra, aki a paprikás csirkét elkészítette és tejfellel nyakonöntötte. A chef urat Giulio Tóthnak hívják és Kaposvárott látta meg a napvilágot. Most a Reginában segít kollegájának, Vidakovich urnak, aki egyébként azt hiszem monori ember. Tóth Gyula a szezonban a Palace konyháját vezeti. Amikor csodálkoztam azon, hogy miképpen kerül össze két magyar a kimondottan francia konyha tüzehelye mellett, Giulio Tóth mosolyogva jegyezte meg: „Alig van a világon előkelő étterem, vagy cukrászda, ahol ne magyarok főznének. Párisban Poccardi, akinek a konyháján nyolcvan szakács dolgozik, arra a szóra, hogy „magyar vagyok” nyomban alkalmazza azt, aki nála jelentkezik. Még akkor is, ha egyébként komplet nála a konyha. Ma a magyar szakácsnak és a magyar cukrásznak kitűnő neve van az egész világon.”

Délután három órától este hatig diskuráltam Tóth ural és ebből a beszélgetésünkből született meg ez a riportom.

Rómában és Párisban, a Rivierán és Amerikában legkeresettebbek a magyar szakácsok

Idősebb ur megvél az asztalunk mellett. „Tudja ki ez? — kérdezi tőlem az abbáziai Palace-Hotel szakácsa és mindjárt meg is adja rá a választ: Révész bácsi, most penziója van Abbáziában, de valamikor udvari szakácsa volt a szerb királynak. Híres ember volt. De én nem akarok az öregekről beszélni, azokat nem ismerem, a fiatalokról azonban annál többet tudok mesélni.

Velencében a Bauer-Grünwald cheffe a pesti Karell, a Novák pedig a szentmárkterti Florián híres cukrászdáját vezeti. A római Park Hotel Fischer konyhafőnöke, Rácz Pista, valahonnan az Alföldről került ide. Triesztben pedig Darula barátom dolgozik a Palace Hotelben. De messzibbre is mentünk. A délafrikai Captown legnagyobb szállodáiban is magyar gyerekek — tavalyelőtt utaztak el Triesztből — főznek. Tincz és Ziegler New-Yorkban dolgoznak. Pécsi a Hotel Chepperd konyháját vezeti Luxorban, Kreiss pedig Páris leghíresebb és legelegánsabb rituális éttermében, a rue Lafayetten a Ringernél főz. Rosenbergnék Velencében saját cukrászdája és gyára van, nagyban veri már az olaszokat, a Rácz étterme Párisban látványosság. Haják Milanóból egész Olaszországnak szállít és Kuk — az anyja angol nő volt, de apja magyar — London legelőkelőbb éttermében dolgozik. Örökig sorolhatnám fel külföldön dolgozó magyar kollegáim neveit, alig van a világon város, ahol ne fordultak volna meg eddig magyar szakácsok és magyar cukrászok.

Ez az invázió a háboru után kezdődött, mert a háboru előtt még álomban se lehetett volna gondolni arra, hogy magyar fiut beengedjenek egy nemzetközi étterem konyhájába. Addig a franciák és igen kis mértékben a bécsi és angolok tartották megszállva a fontosabb pozíciókat. Körülbelül tíz esztendővel ezelőtt kezdődött meg a mi térhódításunk. Ahol egyszer magyar fiu került a tüzehelyhez, ott elő van készítve a helye annak, aki utána jön. Állásnélküli magyar szakács, vagy cukrász nincsen ma külföldön és se Olaszországban, se Franciaországban nem gördítene a hatóságok nehézségeket azoknak az utáiba, akik ma jönnek ki.

Szeretnek bennünket, mert mi elevenséget viszünk a francia étlap megszokott és kissé rideg konzervatívizmusába. Nekünk lehet köszönni, hogy a francia szakács kellei között polgári jogot kapott a tejfel és a paprika. Eleinte csak kuriózitásból készítettünk farsang tájé-kán egy-egy magyar eledelt, ezeket azonban a kényes gyomru emberek hamar megszerették és azóta egy csomó speciális magyar étel polgári jogot nyert a lunchök és diner-ek étlapján. A ragout de veau hongrosi-nek nevezett gulyás, amelyet ma már a francia gulach-nak, az olasz gulász-nak, a német gollasch-nak ír, nem egyetlen magyar eledel a nagy nyugati metropolisok előkelő etablissementjainak. A brodetto Szegedine, franciául: beaufebes de Szeged — szegedi halászlé — az Eszterházy-és Pálffy-rostélyos, a pollo bresato ungherese — paprikás csirke — a zuppe di patate ungherese — telfeles krumplileves — éppen úgy karriert csináltak, mint a capuci inpinato, a töltött paprika, amely ma a legraffináltabb előételek között szerepel és Frizzi néven a tőpörtös pogácsa legkeresettebb inyepec eledel a francia Rivierának. A barokban és csemegeüzletekben debreceni és csabai kolbászt árulnak és paprikás szalonát, ellenben a szegedi tarhonyánál és a különböző hurkáknál megbukott minden igyekezetünk a tarhonya nem tudott konkurálni az olasz és francia tésztaneműekkel, a véres hurkát pedig mazsolával, narancsszeletekkel és csokoládéval készíti az olasz és nem tudja megérteni, hogy ez fokhagymával sokkal jobb. A fokhagyma minden igyekezetünk dacára nem tudott gyökeret verni a francia konyhában...

Az előbb felsorolt ételeket ma már mindennél készítik. Párisban a Chateau Madrudban éppen úgy, mint Nizzában a Negrescoban, Rómában a Ristorante Pincionál, vagy Tunisban a Grand Hotel Italiában. A magyar halnak is nagy a népszerűsége, tavasszal, husvét előtt vagonszámra importálnak a nyugati országok magyar halat és alig van vendéglő, amelynek étlapján ne szerepelne a balatoni fogas. Sajnos, a legtöbb esetben a fogással becsapják a közönséget, olcsó orosz halat tálalnak le fogas helyett még a legelőkelőbb éttermekben is, az oroszok a Kaspi-tó tenger süllyét jogosultannul fogasnak nevezték el és sikeresen konkurálnak vele, hiszen Triesztben az „orosz ál-fo-

ÉLŐHAL kapható csütörtökön és pénteken Neuländer fűszerüzletében, Andrenyi-cég és Dacia kávéház között.

Rendelésre előjegyzéseket állandóan elfogad.

gas” kilója négy lirába kerül, a balatoni fogas pedig tizenkettőbe. Az orosz ál-fogas olcsóbb, mint a legolcsóbb tengeri hal...

Talán öt esztendeje annak, hogy a francia konyhába először vonult be a „Paprika Szegedine”, de megmaradt büszkén a polcon és ma már a pasta sutta milanói mártását is paprikával készítik. Így jobb és izletesebb...

A kaposvári Maron-cukrászdából a riff-kabilokig...

Harminc esztendő óta Giulio Tóth barátom, közben meg is házasodott, a felesége egy de Nardi nevezetű olasz szabadsághős árvája és a gyereket Gino Gyulának hívják. Eddig három nagy aranyérmet nyert el nemzetközi kiállításokon és megnyerte tavaly az olasz ipari miniszter nagy aranyérmét is. Büszke is rá. Joggal. Tizenöt esztendő óta csavarog a világon. Pesten a Nemzeti Kaszinóban, a János-szatóriumban, a Tiszti-Kaszinóban dolgozott, külföldön pedig mindenfelé. Hónapo-

Jó teát

jól elkészítve

megízlelhet január hó 21. és 22-én tióküzetünkben

Arad, Bulv. Regina Maria 22.

Személyzetünk szíves készséggel nyújt felvilágosítást a szakszerű elkészítés módjáról.

MEINL GYULA

Teaszaküzlete.

kat töltött el a Vatikán konyhájában is és személyesen ismeri a hercegprimást, akinek egyszer olyan tortát fabrikált, ahol csokoládéból rajzolta meg az esztergomi székesegyházat. Serédy Jusztinián átölelte és megcsókolta a magyar cukrászfiut, annyira meghatotta őt a figyelem. Dolgozott Rómában a Palace Hotelben, Veneziában a Royal Danieliben és főzött a legnagyobb olasz hajón, a büszke Conte Verden is. Egyszer aztán kedve támadt ahhoz, hogy Afrikába hajózzon, Tuniszban volt állása, de ez nem tetszett neki és inkább egy riff-kabil törzsfőnökhöz szegődött el. Itt se nagyon izlett a meleg éghajlat és bucsu nélkül hagyta el Afrikát.

Huszonhét lirával a zsebemben utaztam vissza Európába — meséli nevetve — de Velencében nyomban kaptam állást. Aztán Abbáziába jöttem most már hat esztendeje a Palace konyháját vezetem és egyelőre nincs is szándékomban elmenni innen. Lovranában házunk, Abbázia legszebb pontján, a tenger mellett háromszobás lakásunk van, kell ennél több embernek?

Megkérdeztem tőle: „És odahaza persze jó magyar ételeket főz?”

Csodálkozva feleli: „Csak nem gondolja, hogy én odahaza főzök? Az én lakásomban nem veszek főzőkanalat a kezembe. Meg aztán otthon ritkán szoktam enni. Ha mégis otthon maradok, akkor a feleségem főz, persze magyaros dolgokat, erre én tanítottam meg az asszonyt. Két és fél esztendeje vagyok házas, de otthon nálunk magyarul beszélünk. Én megmaradtam magyar állampolgárnak, a feleségem és a gyermekem is magyarok, pedig az apósom, aki tengerészkapitány volt és osztrák fogságban halt meg ma nemzeti hős. Három éve nem voltam otthon, szertnek nagyon Kaposvárra menni. Talán nyáron majd hazakerülök. Otthon majd megtanítom a kollégáimat, hogyan kell olaszosan főzni. Mert szó sincs róla, ez a koszt is nagyon jó, csak hogy egy kis magyar ízt kell belevinni. Akkor még az olaszoknak is izlik...”

Zavargások Sanghaiban

Három kínai gyárat felgyújtottak — Középor a villamosok ellen

Londonból jelentik: Sanghaiban a kínai lakosság öt, japán buddhista szerzetest megtámadott, aminek következtében zavargások keletkeztek. A japán lakosság három kínai gyárat felgyújtott és ekkor a kínaiak és a japánok között újabb összeütközésre került a sor. Az összetűzés során egy kínai rendőr és egy japán meghalt, míg többen megsebesültek. A japánok közápport zudítottak a villamosok ellen, úgy, hogy a forgalom megbénult. Az egész nap folyamán kínai rendőrök cirkáltak az utcákon, a kikötőben horgonyzó japán hajók parancsnoka pedig táviratilag kért Tokióból erősítést.

Hamisított érettségi bizonyítvány alapján nevezték ki Janota János gyermek-kórházi gondnokot

Meglepő fordulat a letartóztatásban levő Janota ügyében — Eredeti érettségi bizonyítvány helyett csak közjegyzői másolatot mutatott be kinevezése alkalmával

Ujabb nyomozás indult a bizonyítvány-hamisítók leleplezésére

Általános feltűnést keltett Aradon a gyermek-kórház gondnokának, Janota Jánosnak mintegy két héttel ezelőtt történt letartóztatása. Janota Jánost — mint ismeretes — a gyermek-kórház páncélszekrényének kifizetésével vádolták meg. A kórház portása, amikor takarítani ment az irodába, a páncélszekrényt tárva nyitva találta és erről azonnal jelentést tett Radu Cornel dr. igazgató-főorvosnak. Mint a kórház pénztárcsontveiből megállapítást nyert, a kórház-gondnok kasszájában 139.333 lejnek kellett bennlennie. Ebből az összegből csupán 2000 lej volt a kasszában, míg 137.333 lej nyomtalanul eltűnt. A gyanu Janota Jánosra terelődött, akit a rendőrség őrizetbe is vett, majd pedig kihallgatása után átszállította az ügyészségre. Itt Tiplea dr. vizsgálóbíró hallgatta ki és hirdette ki a kórházi gondnok előtt a letartóztatási végzést, amit később a vádtanács is megerősített.

Janota János ügyében most rendkívül érdekes fordulat állott be. Az aradi rendőrség a kórházi gondnok letartóztatása óta nyomozott annak előléte és működése iránt, mivel úgy vélte, hogy esetleg ebből újabb adatokat nyer az ügy kiderítésére és tisztázására vonatkozólag. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy annak idején, amikor Janota János a város szolgálatába lépett, érettségi bizonyítványának közjegyzői másolatával igazolta, hogy a lippai kereskedelmi iskolát 1918-ban elvégezte és hogy így tehát kereskedelmi iskolai érettségivel rendelkezik.

A rendőrségnek gyanus volt Janota érettségi bizonyítványa és ezért a vizsgálatot vezető Margescu komiszár átírt a lippai kereskedelmi iskola igazgatóságához, amelytől megkérdezte, hogy Janota János valóban ott végezte-e középiskolai tanulmányait és hogy kapott-e az ottani kereskedelmi iskolától érettségi bizonyítványt. A válasz most érkezett meg az aradi rendőrségre és az szenzációs adatokat tartalmazott. A lippai kereskedelmi iskola igazgatóságának átirata szerint ugyanis Janota János az 1917—18-as tanévben valóban az iskola tanulója volt, azonban ekkor nem a negyedik, hanem az első osztályt végezte, így tehát nem is kaphatott érettségi bizonyítványt. A levélben azt is megemlíti az iskola igazgatósága, hogy Janota nem is rendes, hanem magán-tanulója volt az iskolának.

A lippai kereskedelmi iskola átiratából az aradi rendőrség természetesen arra a kö-

vetkezésre jutott, hogy Janota érettségi bizonyítványa nem eredeti, hanem — hamis. A gyermek-kórház gondnoka nyilván akkor hamisította, vagy hamisította a bizonyítványt, amikor elhelyezkedést keresett a városnál és

ahol nem kapott volna alkalmazást, ha nem tudja igazolni, hogy érettségije van.

Az újabb vizsgálat anyagát a lippai kereskedelmi iskola átiratával együtt a rendőrség áttette az ügyészségre. Az a gyanu, hogy az érettségi bizonyítvány hamisításánál Janotának társai is voltak és hogy azt nem ő egymaga követte el. Most a vizsgálatot kiterjesztik arra is, hogy mikor hamisították a bizonyítványt és hogy kik vettek annak hamisításában részt. Nem lehetetlen az sem, hogy a hamisításokat sorozatosan üzték és hogy nem ez az egyedüli hamisítvány, amelynek segítségével magánszemélyeket vagy hatóságokat félrevezettek. Az ügyben a vizsgálat teljes apparátussal folyik és annak minden valószínűség szerint még a közeljövőben érdekes fejleményei lesznek.

Slágerszériánk következő száma:

VIKTÓRIA ÉS A HUSZÁRJA

németül éneklő és beszélő filmoperett. ABRAHÁM PÁL zenéje.

Főszereplők: Friedel Schuster,

Else Elster,

Gretl Theimer,

Petrovich Iván,

Verebes Ernő,

Michael Bohnen,

Willy Stettner.

Különböző szabálytalanságok miatt megfosztották tisztségétől egy aradmegyei község előjáróságát

Fiktív számlákkal operált a községi kukorica-vásárlásoknál Tözmiske előjárósága — Kinevezték az új interimár-bizottságot

Aradmegye vezetősége a közelmúlt napokban feloszlatta az aradmegyei Tözmiske község választott községi tanácsát és helyébe interimár-bizottságot nevezett ki.

A községtanács feloszlattatására a kisjenői főszolgabíró 3207. számú hivatalos jelentése adott alkalmat, amelyben különböző szabálytalanságokról tesz jelentést felettes közigazgatási hatóságának. A kisjenői főszolgabíró megállapításai szerint, a helyéről eltávolított községtanács vezetősége, a községi tenyészállatok számára eszközölt takarmány-bevásárlások során követett el szabálytalanságokat. Ezenfelül

pedig fiktív számlával operáltak a községi kukoricabevásárlások esetében is.

A bevezetett adminisztratív vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a községi tenyészállatok számára eszközölt takarmánybevásárlásokat nem eszközölték a törvény előírásainak megfelelőleg és nem volt található az egész községhezán egyetlen jegyzőkönyv sem, amelyből meg lehetett volna állapítani, hogy milyen mennyiséget szereztek be a szóban forgó takarmányokból a tözmiskei előjárók.

Hasonló mulasztások megállapítása után tette meg felterjesztését a kisjenői főszolgabíró Aradmegye prefekturájának, a tözmiskei községtanács feloszlattatására. A vármegyei interimár-bizottság a hivatalos jelentések áttanulmányozása után, foglalkozott a tözmiskei községi tanács ügyeivel és elhatározta, hogy feloszlattja a tanácsot, megfosztva tisztségétől a községi bírót, a pénztárost és a bíró helyettesét. Addig is azonban, míg az új községtanács megválasztására sor kerülhet, Aradmegye vezetősége interimár-bizottságot nevezett ki a községi közigazgatás irányítására. Az új tözmiskei interimár-bizottság elnökévé Imbre Dimitriet, tagjaivá pedig Barbara Floret és Guju Dimitriet nevezték ki.

Az új interimár-bizottság hivatalos beiktatására a kisjenői főszolgabíró nyert megbízatást.

Az aradi mozik mai műsora

CENTRAL MOZGÓ: Háromnegyed 5, 7 és negyed 10 órakor: TRADER HORN. Ma utoljára.

SELECT MOZGÓ: 5, negyed 8 és negyed 10 órakor: Premier. VIHAR EGY VIZESPOHÁRBAN. Vigjáték. Főszerepekben: Renate Müller, Harald Paulsen, Hansi Niese és Szabó Qszkár.

A beteges hajlamu kispesti vendéglőst

A gyilkosságot nem előzte meg egyik barátja ölte meg rossz előjelnek vette, hogy felborult a tükör és eltört egy tányér — A titokzatos lábnyomok

Budapestről jelentik: A kispesti rablógyilkosság ügyében a rendőrség változatlan eréllyel folytatja a nyomozást, a tettes kilétét azonban még a legnagyobb homály fedi. A valóságokból kiderült, hogy a meggyilkolt Lukács vendéglős asszonyokkal egyáltalán nem érintkezett és inkább beteges hajlamu férfiismerősei voltak, akikkel elég gyakran együtt volt. A nyomozó hatóságoknak most az a véleményük, hogy a kegyetlen rablógyilkosságot minden valószínűség szerint Lukácsnak egyik férfiismerőse követte el. Emellett bizonyít az a körülmény is, hogy a revolverlövést a gyilkos úgy adta le hogy a fegyvert teljesen rászorította az áldozat fejére, tehát a gyilkosságot nem előzte meg dulakodás, mert valószínű,

hogy az áldozat és a gyilkosa húzamosabb időn keresztül együtt tartózkodtak a lakásban.

Érdekes megemlíteni, hogy az egyik budapesti bankház ma délelőtt értesítette a Lukács-családot, hogy a vendéglős által vásárolt osztálysorsjegyet 40 pengővel kihúzták. A vendéglős családja egyébként nagyon babonás. Lukács nővérei például kihallgatásuk alkalmával elmondották, hogy fivérük félt a haláltól, mert a gyilkosság előtti napon a tükör felborult, azonkívül pedig egy tányér eltört. A rendőrség tisztázta Sági csapos szerepét a bűnügyben, akire az a gyanu terelődött, hogy ő a gyilkos. Az udvaron, a hóban ugyanis lábnyomokat találtak, később azután kiderült, hogy Sági a havat lapátolta és ekkor keletkeztek a lábnyomok.

H I R E K

Bejan Romulus dr. vezér-felügyelő felfüggesztette a városi vizsgálatot

Részt vesz a közigazgatási képesítési vizsgákon, melyeket Aradon, január 26-án és 27-én tartanak meg

Bejan Romulus dr., temesvári közigazgatási vezér-felügyelő, aki az aradi városi vizsgálaton több évre visszamenőleg vizsgálatot folytat, amint az Aradi Közlöny munkatársa értesül róla, a vizsgálatot január hó 28-ikáig egyelőre felfüggeszti. Az általános érdeklődéssel kísért vizsgálat megszakításának kivülálló okai vannak, amennyiben a közeljövőben kezdődnek meg azok az új képesítési vizsgák, amelyeket a belügyminisztérium ír elő, minden olyan köztisztviselő számára, akik újabban nyertek elhelyezkedést a vármegyei és a városi közigazgatás hivatalaiban.

A temesvári vezér-felügyelő, mint közigazgatási szakember, a temesvári közigazgatási vezér-felügyelőség részéről fog részt venni ezeken a képesítési vizsgálatokon és mindaddig, míg a vizsgák le nem zajlanak, szünetelteti az aradi városi vizsgálatot megindított vizsgálatot.

Amint dr. Lázár Ágoston aradmegyei közigazgatási igazgatótól értesülünk, Aradmegyében a hivatali képesítési vizsgákat január hó 26. és 27. napján tartják meg. A vizsgákon bizottság vesz részt, amelyben a temesvári közigazgatási vezér-felügyelőség képviselőjén kívül, dr. Serbanu György megyei prefektus, dr. Radu Corneli városi interimár-bizottsági elnök, valamint dr. Lázár Ágoston foglalnak helyet. Minden valószínűség szerint, az aradmegyei és városi tisztviselők képesítési vizsgáján maga Nicolau közigazgatási vezér-felügyelő vesz részt.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Lényeges változásra még mindig nincs kilátás.

— **Miklós herceg a Rivierára utazik Párisból.** Párisból jelentik: Francia és angol újságok fényképpel ellátott cikkeiben interjú közölnek Miklós román királyi herceggel. A lapok állításai szerint a királyi herceg legközelebb a Rivierára utazik.

— **A közoktatásügyi alminiszter állítólag lemondott.** Bucurestiből jelentik: Az „Ordinea” értesülése szerint Metes alminiszter, akit szombaton neveztek ki a közoktatásügyi alminisztériumhoz, bevezítette lemondását. A hírt fenntartással közölik.

— **Cserbacev orosz tábornok meghalt Nizzában.** Bucurestiből jelentik: Cserbacev volt orosz tábornok, aki a háború végén Romániában teljesített szolgálatot és Jassiban egy orosz hadosztályt vezetett a román hadsereg kötelékében, ma Nizzában meghalt. Károly király felkérte Prezan tábornokot — aki éppen Nizzában tartózkodik — hogy az orosz tábornok temetésén képviselje a román hadsereget.

— **Ausztria nem kér moratóriumot.** Bécsből jelentik: Egy Bécsben megjelenő pénzügyi hetilap cikkével szemben, amelyben Ausztria állítólagos moratórium kérésével foglalkozik, illetékes helyen a legkategorikusabban megcáfolják, mintha Ausztriának ilyen, vagy pedig hasonló szándékai lennének.

— **Többmázsa műcsokoládét foglaltak le a debreceni nagyvásáron.** Debrecenből jelentik: A mai nagyvásáron Debrecen tisztí főorvosa, dr. Láng Sándor néhány árusnál többmázsa romlott és az egészségre ártalmas csokoládét foglalt le. Mint a vizsgálat során kiderült, több budapesti zuggyár ügynöke járta be a várost és ezek buza-keményítőtől, kókuszszirből és kakaóhajból készült „csokoládét” hoztak forgalomba, amelyet azonban nem lehetett csokoládénak nevezni. Ez a különös gyártmány nagyon hamar romlik és az egészségre káros. A piaci árusoknak mintegy tíz mázsa ilyen csokoládét sikerült Debrecenből kiküldetésükre. A tisztí főorvos intézkedésére megindult az eljárás ennek a mennyiségnek is a lefoglalására.

Artin hashajtót kérjen orvosától.

A vasut által követelt szén-árkülönbözöt megfizetésére kötelezte a bíróság a Simay-fürdő tulajdonosát

Bonyodalmak a szénkrízis idején eladott szén körül — A CFR. által követelt kétszázhuszezer lejből harmincezer lejt megítélt az aradi törvényszék

Érdekes ügyben hozott ma ítéletet az aradi törvényszék Popescu—Ionescu-tanácsa. A per a CFR és Simay Aladár aradi fürdőtulajdonos között folyt és a keresetben az aradi törvényszék több ízben tartott tárgyalást. Mint ismeretes, 1919-től körülbelül 3 éven keresztül az aradi vasuti főnökség látta el az egyes aradi iparvállalatokat a szükséges szénmennyiséggel és a szénszállításnál olyan feltétellel számlázta ki az eladott szenet, hogy a pontos eladási árat későbbi időpontban állapítja meg a vezérigazgatóság. Az átvételkor fizetett ár, valamint a később megállapítandó ár közötti differenciát pedig az iparvállalatok

kötelesek utólag megfizetni. Ez az utólagos árkülönbség Simay Aladárnál 220.000 lejt tett ki, amelynek kifizetését azonban Simay megtagadta, arra való hivatkozással, hogy ilyen értelmű megállapodás közötté és a vasut között nem jött létre. A CFR jogi képviselője különböző szerződéseket és megállapodásokat mutatott be a tárgyalás folyamán s ezeknek alapján a bíróság ma 31.564 lei fizetésében elmarasztalta Simay Aladárt, míg a fennmaradó 190.000 lejes követelésre vonatkozólag úgy döntött, hogy annak valódiságát újabb adatokkal és okmányokkal kell a vasutnak bizonyítani.

Bethlen István gróf váratlanul Budapestre érkezett

Tüdőgyulladásban megbetegedett fia betegágyához sietett — Bethlen István grófné Párisból utazik haza Budapestre

Budapestről jelentik: Bethlen István gróf volt magyar miniszterelnök ma hazaérkezett Budapestre. Ez a váratlan megérkezés azzal magyarázható, hogy Bethlen fia tüdőgyulla-

dásban megbetegedett. Bethlen Istvánné, aki jelenleg Párisban tartózkodik, valószínűleg már a holnapi nap folyamán megérkezik nagybeteg fia betegágyához.

— **Devizacsempészsért elítélt bécsi gyáros.** Bécsből jelentik: A kismartoni rendőrség e hó elsejétől tizenötödikéig 97 esetben indított devizakihágási eljárást, melyek közül 80 esetben a rendőrség gyanúja alaposnak bizonyult. Legutóbb Reismann Oszkár bécsi gyárost ítélték el, aki a határállomáson azt mondta, hogy mindössze 380 schillinget visz magával. Megmotozása során táskája béléseben 4300 schillinget találtak, Reismant 20 napi elzárásra ítélték, míg a 4300 schillinget elkobozták.

A részeg logikája

Rendő: Menjen haza és aludja ki magát, de máskor ne igyon ennyit! Hogyan hívják?

— U... ugyanugy... mint a... az apámat...
— Azt tudom.
— A... akkor miért kérdi?

— Mi van az újonnan készülő regényével. Lilike?

— Oh rettenetes! — panaszoja. Annyira beleszerettem a főhősömbbe, hogy nincs szívem a főhősnőt vele elvételre...

— **Bűnvádi feljelentés egy bucuresti-i cég ellen, amely részese volt az orosz hócipő-dumpingban.** Bucurestiből jelentik: Egyik nagy cseh bank bűnvádi feljelentést tett a bucuresti-i rendőrségen Einhorn Testvérek nagykereskedő cég ellen csatlás miatt. A cégnek szerepe volt az orosz hócipő-dumpingban és emiatt kétféle milliós bírsággal sújtották. A cseh bank feljelentése is ennek az ügynek folyamánya.

Fehérnemüket Ruttkay & Botye

csak cégnél vásároljunk, elsőrendű minőség — olcsó ár.

— **Az AKE február 20-án rendezi ezideli bálját.** Az AKE vezetőségétől nyert értesülésünk szerint ezévi bálját február 20-án tartja meg. Az előkészítő munkálatokat már meg is kezdték, hatalmas rendezőgárda vállalta, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan, az idei is a szezon legsikerültebb bálj eseménye legyen. Hír szerint a meghívók már szétküldés alatt állanak. A bál iroda az AKE klubhelyiségében: Bul. Reg. Maria 18. (volt Reinhard-ház) van.

— **Neuländer Harry vizsgázott fogász.** a kolozsvári fogászati klinikán diplomát nyert. Rendeléseit az új Neuman-házban csütörtökön kezdi meg.

Magyar arisztokrata sztratoszféra repülése

Zichy Tivadar gróf, az ismert urvezető és Braun Hans osztrák mérnök érdekes vállalkozása

Bécsből jelentik: Rendkívül érdekes tudományos, de egyben merész tervvel foglalkozik egy ismert magyar arisztokrata. Zichy Tivadar grófról, az ismert urvezetőről van szó, aki megállapodást kötött Braun Hans osztrák felalálójával egy sztratoszféra-repülésre vonatkozólag. A sztratoszféra-repülés színhelye előreláthatólag Ausztria lesz. A léghajón szikratávíró-állomást is kívánnak magukkal vinni és az ut eseményeit így fogják tudatni az európai adóállomások milliónyi hallgatóival. Braun mérnök volt egyébként a repülőgépek relatív magasságmérőjének feltalálója is. Az új szerkezetű sztratoszféra-léghajót is ő találta fel és ennek a szerkezete olyan, hogy a gondola a leszállás pillanatában elválk a ballontól. A leszállás hatalmas ejtőernyő segítségével megy végbe. Zichy Tivadar egyébként már meg egyezést kötött egy amerikai kiadóval, amelynek részére riportszerűen ő fogja megírni a sztratoszféra-utazás eseményeit. Az előkészületek már annyira előrehaladtak, hogy a repülés minden valószínűség szerint négy héten belül megtörténik. A sztratoszféra-repülő reméli, hogy túl fogja szárnyalni Piccard tanár rekordját.

— **Angol nők békekérvénye, amelyen két millió aláírás szerepel.** Londonból jelentik: Száz hatalmas csomagban rakták ma hajóra az Angol Nők Békeszövetségének azt a monstre-kérvényét, amelyet a most összeülő leszerelési konferenciához intéztek és, amelyen két millió kétszázézer aláírás szerepel. A csomagok elküldése előtt, Lord Cecil tartott beszédet, aki arra hívta fel az egyes nemzeteket, hogy kényszerítsék arra kormányukat, hogy hajtsák végre a leszerelést. Megemlítette, hogy Londont évszázadokon át milliók és milliók építették és, hogy a legnagyobb foku reakció lenne az, hogy ezt a várost néhány hónap alatt elpusztítsák. Ezért még az emberek is szegynének magukat. Mandzsuriában nyílt városokat bombáztak és döntöttek romokba. A leszerelési konferenciának legalább ezt kellene lehetetlenné tenni. Lady Snowden, a pe-csétör felesége tartott ezután beszédet, aki arra világított rá, hogy 1917-ben a sajtó színdalmai és a hatóságok bizalmatlansága közepette Lord Landgo-ne javaslatot tett egy méltányos béke megkötésére. Ha akkor erre a javaslatra hallgatnak és azt elfogadják, akkor nem ért volna utól a gazdasági válság, amelyben mindnyájan idélkedünk.

Három évi börtönre ítélték a kolozsvári pénzhamisítókat

Zimmermann Emil és Benedek Henrik felebezést jelentettek be az ítélet ellen

Kolozsvárról jelentik: Élénk emlékezetben van még az a nagyarányú pénzhamisítás, amelyet ugyyszólván detektivregénybe illő módon lepleztek le és amelynek központjában Zimmermann Emil kolozsvári mechanikus állott. A pénzhamisítást érdekes körülmények között követték el, ugyanis a pénzverő gépeket ugyanattól a gyártól rendelték, ahol eredetileg Románia számára készültek a pénzverő gépek és így csak hosszú és kitartó rendőrségi munka után tudták leleplezni a pénzhamisítókat. Ebben az érdekes bűnygyben hirdették ma ítéletet a kolozsvári törvényszék. Az ítélet rendkívül súlyos volt, miután az enyhítő körülmények figyelembevételével hozta meg a tanács ítéletét. Zimmermann Emilt és büntetését, Benedek Henriket, a kolozsvári törvényszék 3-3 évi börtönbüntetésre ítélte és a büntetésbe nem tudta be a vizsgálati fogságot. Ugyancsak bűnösnek mondotta ki a törvényszék Benedek Henrik fiát, Benedek Jenőt, akit három évi börtönre ítélték és az ő esetében sem tudták be a vizsgálati fogságban eltöltött időt. A többi vádlottat felmentették. A súlyos ítélet ellen a védők felebezést nyújtottak be a Táblához és kérték a vádlottak szabadlábrahelyezését az ítélet jogerőre emelkedéséig. A törvényszék elutasította a védelem részéről betérjesztett kérelmet, csak Benedek Jenőt helyezték szabadlábra. A védők újabb felebezést nyújtottak be a törvényszék elutasító határozata ellen, így az érdekes bűnygy felsőbb fórumok elé kerül.

— A rendőrségi fizetések ügyében Moga dr. kvesztor Bucurestibe utazott. A rendőrségi tisztviselők körében még mindig probléma tárgyát képezi az inkadrálás kérdése. Nemrégiben olyan nyugtalanító hírek terjedtek el, hogy a rendőrközmiszárok egy részének elbocsátására a közeljövőben sor kerül és ezek a hírek, amelyeknek alaposágát nem lehetett kellőképpen ellenőrizni, nagy izgalmat váltottak ki a rendőrtisztviselők körében. Szóba került a képesítések kérdése is, ami szintén számos aradi rendőrközmiszárt érintett volna körülől. Ezenkívül nincsen még tisztázva az sem, hogy a rendőrség egyes alkalmazottai az eszközölt redukciók, áldozati adó után ebben az évben tulajdonképpen milyen javadalmazást is kapnak. Mindezeknek a kérdéseknek a tisztázására dr. Moga Romulus aradi rendőrkvesztor ma délután Bucurestibe utazott, ahol a felettes hatóságokkal fogja megtárgyalni ezt az ügyet és a szükséges felvilágosításokat kérni az említett kérdésekre vonatkozólag. Bucuresti-utja során a rendőrkvesztor módját fogja ejteni annak is, hogy szóba hozza az aradi rendőrlégénység létszámának kérdését is. Moga Romulus dr. három-négy napi bucaresti tartózkodás után érkezik vissza Aradra.

— Letartóztatásban marad az öngyújtogatással vádolt malomtulajdonos. Ma hallgatta ki a vádtanács a kommunisagyanus Faur Györgyöt, Deák Istvánt, Tóth Gábort és Vörös Sándort. A vádtanács rövid tárgyalás után bizonyítékok hiányában szabadlábra helyezte a négy gyanúsítottat. — Ugyancsak ma foglalkozott a vádtanács az öngyújtogatással vádolt Botás Péter péli malomtulajdonos ügyével is, akinek vizsgálati fogságát a vádtanács jóváhagyta.

— A Kereskedelmi Testület előadássorozata. A Kereskedelmi Testület vasárnap délelőtt 11 órakor tovább folytatja nagyszerű előadásait. Ezúttal Bene Emil bulorkereskedő beszél és előadása a szoroson vett gazdasági kérdések mögött meghúzódó szociológiai és társadalom-etikai kérdéseket fogja vizsgálat tárgyává tenni. A sorozat további előadói lesznek: Magyar Pál, a budapesti Nemzetközi Mintavásár elnöke, a magyar-román Kereskedelmi Kamara kitinősége, aki február 7-re kötötte le magát, azután Fried János dr., az Erdély-Bánati Kereskedő Szövetség kiváló főtítkára és amennyiben összeegyeztethető lesz az Oradeán már leköltött előadásával, akkor Balkányi Kálmán, az OMKE igazgatója. Ezekkel az idegen előadókkal kívánja a Kereskedelmi Testület elismerését kifejezni annak az egyre növekvő hallgatóságának, amely az előadásokat látogatja.

Rádióamatőrök!

Most olcsón juthat rádióhoz...

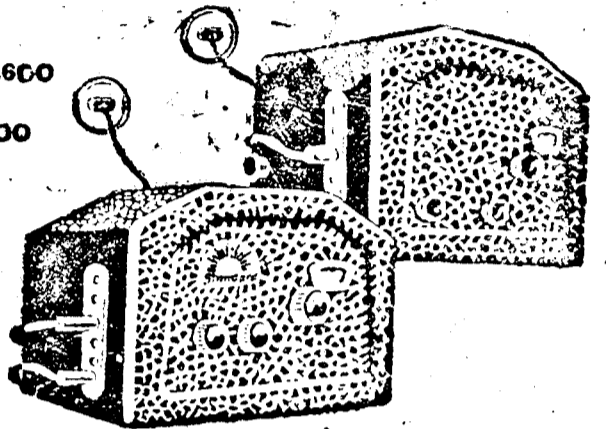
Akar Ön egy olcsó és jó Európavevőkészüléket. Akkor vegyen Standard 3a vagy 3al rádiókészüléket, amíg a készlet tart.

Standard 3a modern 3+1 lámpás váltóáramu hálózati készülék mindössze Lei 5.000

Standard 3al a legmodernebb 3+1 lámpás váltóáramu hálózati Európa vevő 200-2000 m. hullámhosszra mindössze Lei 5.600

Ezekhez vegye a SOLOCON hangszórót Lei 2.000

A legideálisabb kombináció otthona részére. Kérje kereskedőjétől a díjtalan bemutatását.

Standard

— Három éves kislit találtak, aki egyedül bolyongott Arad uccán. Három év körüli kisgyermeket hoztak fel ma délelőtt fél tizenkettőkor az aradi rendőrségre. A kisgyermeket Buzás Mária, Str. Sava Raicu 86. szám alatti lakos találta a Weitzer János-ucca sarkán, amint éppen át akart menni egyik oldalról a másikra, az autók, autobszok és kocsik között. Buzás Mária megfogta a gyermek kezét, visszavitte a járdára és amikor látta, hogy senki sincs vele és hogy a gyermek lakása címét sem tudja megmondani, felvitte a rendőrségre. A kislit az idegen emberek között bátran viselkedett, nem sirt, nem akart elszaladni, illemtudóan levette sapkáját és amikor megkérdezték tőle, hogy hogyan hívják, csak annyit felelt, hogy Sanyika, további adatokat azonban nem tudott mondani. Sanyika „kihallgatása” után Buzás Mária kijelentette, hogy addig, amíg a szülők jelentkeznek, ő hajlandó magánál tartani a gyermeket. Így tehát Sanyika egyelőre a Str. Sava Raicu (György-ucca) 86. szám alatti házban van, ahol várja anyja jelentkezését, aki ma estig még nem jelentette a rendőrségen kislit elűnését.

— Aranyérnél és az évvel járó beldugulás, repedés, kelés, gyakori vizezési inger, derékfájás, mellszorulás, szivdobogás és szédülési rohamoknál a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata kellémes megkönnyebbülést eredményez. A belső bajok orvosai az igen enyhe hatású Ferenc József vizet sokszor mindennapi használatra reggel és este egy-egy fél pohárynyi mennyiségben rendelik. A Ferenc József keserűvíz gyógy szertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Felrobbant egy kémiai gyár az árvíz következtében. Bergenből jelentik: Wadheim norvégiai kikötő-városban, a nagy áradások következtében, a víz elöntötte az elektro kémiai gyárat, amelynek következtében felrobbant a gyár pincéjében elraktározott 62 ezer kilogramm nátrium. A hatalmas gyár épülete teljesen leégett, ezenkívül pedig a közelben fekvő több házat szintén elhamvasztották a lángok. Emberéletben nem esett kár, ezzel szemben az anyagi kár óriási.

Gyermek erős, egészséges lesz Ovomaltine-től.

— ATE testetly vasárnap, e hó 24-én d. u. 5 órakor az Iparosotthonban. A táncoló ifuságot ezúton hívja meg a rendezőség.

— Elloptak egy régen keresett betörőt. Régen körözött tolvajt sikerült elfognia az elmúlt éjszaka az aradi rendőrségnek. Az éjszaka folyamán a hetedik körületi mikelakai rendőrség csavargásért előállította Török Jenő 33 éves órást, aki Aradon a Str. Despot Voda 8. számú házban lakik és ugyancsak előállították Vlad János 24 éves fenlaki, temesmegyei lakost. Mindkettőjüket beszállították a központi rendőrségre, ahol kihallgatásuk után és a bevezetett vizsgálat során kiderült, hogy Török Jánost még 1928 óta lopásért körözi a brassói rendőrség. Miután megállapítást nyert, hogy Vlad János lelkét bűncselekmény nem terheli, ez utóbbit szabadon bocsátották.

Rekedtséget szüntet: Anacot.

— Meghívás! Az „Aradi Polgári Jótékony Egyesület” f. é. január hó 24-én, d. u. 3 órakor az Ipartestületen tartja rendes évi közgyűlést. Határozatképtelenség esetén február 2-án d. e. 10 órakor a városháza nagytermében tartatik meg, melyre a t. tagok meghívotnak. Az Elnökség.

— A Zsidó Diákmenza jelmezes és álarcos bálja február 13-án a Központban. Előirt ruha: jelmez vagy estélyi ruha álarcval. Meghívó felmutatása kötelező.

— Értesítés! Az „Aradi Polgári Jótékony Egyesület” I. és II. sz. temetkezési csoportjának tisztelt tagjait értesítjük, hogy alapszabályunk 20. §-a értelmében 1932 évj január hó 24-én és nem 31-én d. e. 10 órakor a városháza nagytermében taggyűlést tartunk, mely a megjelentek számára való tekintet nélkül is határozatképes lesz. A taggyűlésen csakis a fenti csoport tagjai jelenhetnek meg és bírnak hozzászólási és szavazási joggal a tagsági minőségüket a megjelentek tagsági könyvecskéjükkel a helyszínen igazolják. Az igazgatóság.

— Dr. Lakatos szanatóriuma. Baden bei Wien, a téli idényben, dacára a teljes üzemnek mérsékelt áron ad teljes ellátást betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényező. — külön szivostály dr. Singer Richard egyet. m. tanár vezetésével —, elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi állanak rendelkezésre.

Aradon még nem látott fény, rengeteg ötlet, szépségverseny, sorsjáték, tombola a szombafesti „Arad-óros bálján”

A megyeház épületének termében tartják a szezon legragyogóbb bálját

Szombaton este tündöklő fényárban fog ragyogni az aradmegyei prefektúra minden helyisége. A régi megye-bálak legendás fényét hozza vissza az aradi munkanélküliek javára rendezendő nagyszabású estély, amelynek előkészületei már hetek óta foglalkoztatják a rendezőség buzgó hölgygárdáját. A megyeháza tágas termeit valóságos tündérkertté varázsolták szorgalmas asszonykezek és Aradváros valamennyi jótékony egyesülete intenzív részt vesz a bál rendezésében, amelynek az idei szezon legsikerültebb báljának kell lennie.

Az estély a legkülönbözőbb meglepetések és szenzációk keretében beállított programszámok egész seregével szolgál. A szerelés zseniálisan oldotta meg a ragyogó kivilágítást, az aradi Magyar Párt viszont izésses virágfüzerekkel, zöld gilandokkal siet segítségére a rendezőségnek, azonkívül rengeteg jó tanáccsal és ötlettel látta el a kitűnő hölgygárdát, akik minden percüket a bál előkészületeinek szentelik. Nagy meglepetést fog kelteni a ragyogó izléssel összeválogatott tombolatárgyak kiállítása, amely a bálon lefolyó tombolat valóságos élménnyé emeli. Minden második szám értékes nyereményt jelent.

Arad kereskedőtársadalma lelkesedéssel állott a bál rendezése mellé és nagyban hozzájárult a szebbnél-szebb tombolatárgyak összeállításához. Az estély fénypontja lesz a Bálkirálynő-választás. Aradváros báljának királynője nendkívül értékes ajándékot kap. Az est szenzációja egy egészen új ötlet kivitele lesz: megválasztják, ezúttal Aradon először, Arad legszimpatikusabb férfijét, akit szintén értékes ajándékkal tüntetnek ki a bálon. Az ifjúságot legjobban érdekli minden bizonnyal a nagyszabású keretek között megtartandó táncverseny. A táncversenynek két fordulója lesz, tangó- és valse-verseny, de valószínű, hogy az utabban mindinkább tért hódító rumba sem maradt ki a versenyszámok közül.

A bál rendezése felszólítja Arad fiatal-ságát, hogy három nap áll még rendelkezésükre a bál estjéig, addig is gyakoroljanak éjjelnappal, nehogy lemaradjanak a versenyben. A győztesek, úgy a hölgyek, mint a férfiak, művészi plakettet kapnak a diadal emlékére. A zsűri tagjait Arad társadalmának tancsakértő tagjaiból választották össze és a beválasztott hölgyek és férfiak nevei garancia arra, hogy az ítélet szigorú, de igazságos lesz.

Nagy meglepetés lesz a bál programján azon pontja is, amelynek keretében mindenkinek módot nyújt a rendezőség arra, hogy 5 lejtel 500 lejtel nyerjen. Csak egy kis szerencse kell hozzá. Fővárosi jellegű bár, három tágas étterem szolgálja a közönség kényelmét és a legkényesebb igényeket is kielégítik a feltálalt kitűnő ételek és finom italok. A kártyázókat elkülönített kártyaszoba várja, puha, süppedő fotójokkal, ahová nyugodtan visszavonulhatnak kártyázni. A zenét a város legjobb jazzbandja és a legkitűnőbb cigányzenekar szolgáltatják.

Mindent összevéve, a Munkanélküliek Bálja, a szezon legragyogóbb táncestjének ígérkezik. A közönség érdeklődése már is fokozott erővel nyilvánul meg a bál iránt. A hölgyrendezés felkéri mindazokat, akik számára nem kézbesítettek személyesen meghívókat, amelyek egyúttal belépőjegyük is szolgálnak, hogy vegyék át a meghívót a Domán-cég, a Sándor és Oláh könyvkereskedések, valamint a Fibra nagyáruház pénztáránál, vagy pedig a szombat esti bál jegypénztáránál.

Adakozunk

a munkanélkülieknek!

A kormány megállapította az Aradra is érvényes tisztviselői fizetéseket

A tisztviselői fizetéseket tizenöt százalékkal csökkentették — A költségvetésnek a pénzügy- és az igazságügyminiszteri tisztviselőkre vonatkozó része ismeretes eddig

A parlament által megszavazott költségvetésből az aradi pénzügyigazgatóság ma kapta meg az igazságügyminisztérium és pénzügyminisztérium budgetjét, amely egyben feltünteti a pontos tisztviselői fizetéseket is. A költségvetés szerint, a tisztviselői fizetésekből, annak bruttó összegéből, tíz százalékot vonnak le nyugdíjalapra, 4 százalékot kereseti adó címén, míg 16 százalékot tesz ki az újonnan beállított áldozati adó összege. A fizetésekből megállapítható különben az is, hogy az egész vonalon 15 százalékos fizetésredukciót hajtottak végre, amely sem nem adó, sem nem levonás, hanem tényleges csökkentése a törzsfizetéseknél.

Az új költségvetésnek a pénzügyminisztériumra vonatkozó részéből kijegyezzük a tisztviselői fizetéseket, amelyek most a következőképp alakultak, a 10 százalékos nyugdíj és 4 százalékos adójárulék levonása után: Pénzügyigazgató: 7300 lejtel, pénzügyigazgató-helyettes: 6950 lejtel, másodosztályú pénzügyigazgató-helyettes: 6500 lejtel, szolgálati főnök: 6300 lejtel, I. osztályú főnök: 5000 lejtel, II. oszt. főnök: 4650 lejtel, III. osztályú főnök: 3950 lejtel, hivatalnok: 3650 lejtel, segédhivatalnok: 2650 lejtel és szolgáló 1600 lejtel havi fizetést kap. A jövedelmi adót a rendelet 4000 lejtel fizetésig 4 százalékosan, ezen felüli fizetéseknél pedig 8 százalékosan állapította meg.

Az igazságügyminiszteri tárcához tartozó tisztviselőknél a fizetéseket a következőképp

állapították meg: legmagasabb fizetése a legfőbb számvevőszék elnökének van, aki 36.700 lejtel kap havonként. Utána jön a miniszteri fizetés, amely 33.000 lejtel tesz ki, ugyanannyi az államtitkárok fizetése is. A secretar generali fizetést 22.550 leiben állapították meg. Ezek a fizetések természetesen csak Bucuresti területén bírnak érvénnyel. A többi igazságügyminisztériumi tisztviselőknél, így tehát az aradiaknál is, a következő fizetések vannak megállapítva:

Törvényszéki elnök: havi 17.450 lejtel fizetést, törvényszéki bíró elnöki rangban: 12.250 lejtel kap, táblabírónak ugyanannyi a fizetése, mint a törvényszéki elnöknek, Tanácsbíróknak: 9650 lejtel, albirónak 6950 lejtel a havi fizetése. I. osztályú törvényszéki jegyző 5700 lejtel, II. és III. osztályú törvényszéki jegyző havi 4900 lejtel, I. osztályú tisztviselő 3850 lejtel, II. osztályú tisztviselő 2950 lejtel, míg III. osztályú tisztviselő 2650 lejtel kap havonta. Családi pótlékot a következőképp állapították meg: Egy gyermek után 100 lejtel, két gyermek után 150 lejtel, három gyermek után 250 lejtel havonként, mely a többgyermekes családoknál is változatlan marad.

Mint ismeretes, fizetés szempontjából a minisztérium két csoportba osztotta be Románia városait, míg Arad a harmadik csoportba került, ami körülbelül 8 százalékos jövedelem-csökkenést jelent Bucurestivel szemben.

SPORT KÖZLÖNY

A Hakoah öt versenyzőt küld Kolozsvárra az országos asztalitenisz-bajnokságokra

Február 2-án és 3-án bonyolítják le a versenyt — Az országos bajnokságok hivatalos propozíciója

Kolozsvárról jelentik: Az országos asztalitenisz szövetség központja, amely eddig Nagyváradon székel, most Kolozsvárra tette át működési helyét. A központ adminisztrációs ügyeinek vezetésével Adorján Pétert, a szövetség elnökét és Wesel Károlyt, az asztalitenisz szövetség kolozsvári elnökét biztá meg. Az asztalitenisz szövetség központjának új hivatalos címe a következő: Federatia Romana de Tenis de Masa Asociatie Cluj, Calea Victoriei 43. Az új központ eddig mintegy 40 sportegyesülethez intézett felhívást, amelyben csatlakozásra hívja fel az egyesületeket. A központ ezután is felhívja az egyesületeket, hogy amennyiben nem kapták meg a központ körlevelét és az országos bajnokságra vonatkozó propozíciójukat, jelentsék be a központnak. Értesülésünk szerint Aradról a Hakoah sportegylet öt tehetséges versenyzője vesz részt a kolozsvári országos versenyen, amely február 2-án és 3-án nyer lebonyolítást Kolozsváron. A Hakoah a következő öt versenyzőt küldi el Kolozsvárra, hogy ottan sikerrel vegyék fel a versenyt az ország legjobb játékosaiival: Szántó, Albert, Ponta, Stern II. és Hoffmann I.

Az országos bajnokság propozíciója

1. Férfi egyes I. osztály. 2. Férfi egyes II. osztály. 3. Férfi egyes III. osztály. 4. Női egyes. 5. Férfi páros. 6. Vegyes páros. 7. Ifjúsági egyes. 8. Hármass csapatverseny.

A II. osztályban azon játékos vehet részt, aki a II. osztályban országos versenyen I-ső helyezést nem volt vagy ugyanilyen minőségű versenyen az I-ső osztályban helyezve nem lett.

A III. osztályban azok indulhatnak, akik ezideig díjazva nem lettek

Ifjúsági egyes az 1914 vagy későbbi években született versenyzők részére.

A hármass csapatverseny körmérkőzése keretében bonyolítatik le, a győztes csapat egy évi időtartamra az Adorján-vándorszerleg birtokába jut.

A versenyen indulhat minden amatőr sportember aki valamelyik affiliák sportegyesületének a tagja.

Díjazások: I-ső helyezettek plakett, II-ik helyezettek nagy bronz, III-ik helyezettek kis bronzérmes nemzeti szalagon kaptak.

Nevezések f. hó 25-ig bezárólag a központ címére küldendők. Nevezési díjak egyes számokban 50, páros számokban 80, csapatversenyben 120 lejtel.

O Az A. K. E. vasárnap délelőtt fél 12 órakor tréfas korcsolyaversenyt rendez. Résztvenni szándékozók az A. K. E.-irodában jelentkezzenek. A részvétel díjtalan.

O Az A. K. E. közli, hogy a vacsora utáni korcsolyázás alkalmával bevázta a nézőjegyet, melynek árát 10 leiben állapította meg.

O Románia amatőr boxbajnoksága. Bucurestiből jelentik: A box-szövetség amatőr bizottsága elhatározta, hogy megrendezi az amatőr boxoló országos bajnokságát. Ennek érdekében országgrészek szerint fognak lefolyni az elődöntő küzdelmek és pedig Moldova és Bukovina versenyzői részére Csernovicban, Dobrudza és Dunatorkolat vidéke részére Brailában, Olténia és Munténia részére Bucurestiben, míg Erdély és Bánát boxolói Kolozsváron mérkőzést össze erőiket. Az országgrészek előmérkőzéseit február 15-ike előtt kell lehozni, mivel ezen terminustól kezdődőleg lesznek a döntő küzdelmek Bucurestiben.

Argetoianu január végén hazaérkezik

Berlinbe és Bécsbe nem megy — Titulescu olajult a pénzügyminiszter tiszteletére rendezett banketten

Londonból jelentik: Argetoianu Titulescuval együtt ebéden volt a Lord-mayornál, majd pedig Chamberlain kincstári kancellárnál és az angol birodalmi bank elnökénél jelent meg.

Titulescu, Románia londoni nagykövete, tegnap délután Argetoianu pénzügyminiszter.

tiszteletére adott banketten elajult, úgy, hogy ki kellett a teremből vinni és azonnal ágyba fektették. Az orvosok megállapításai szerint, Titulescu erős influenzát kapott és okozta az ajulást.

Argetoianu január 28-án érkezik haza és a lapok jelentése szerint, nem megy sem Berlinbe, sem Bécsbe.

Az aradi vizsgálóbíró a nagyváradi ügyészségnek küldötte el az elkobzott

Pless Béla a sikulai csendőrségnek benyújtotta a sorsjegyet, ahonnan az aradi vizsgálóbíróhoz továbbították — A csalásért feljelentett nyertes ma megjelent a vizsgálóbíró előtt — Lehetséges a békés megegyezés — Szerelmi levelek, mint perdöntő bizonyítékok a milliós sorsjegy ügyében

A kolozsvári Zsidó Kórház milliós sorsjegye, amelynek birtoklásáért annyi harc folyt le, már utban van Nagyvárad felé, hogy ott az ügyészségnél nyerjen elhelyezést. Ludosan Miklós vizsgálóbíró elrendelte a milliós sorsjegy lefoglalását, arra való tekintettel, hogy Pless Béla ellen — akinek tulajdonképpen birtokában volt a sorsjegy — Stern Zseny feljelentést adott be a nagyváradi ügyészségen, amelyben elpanaszolta, hogy Pless Béla „kicsalta” tőle a sorsjegyet.

Ludosan vizsgálóbíró utasítására a sikulai csendőrség felszólította Pless Bélát, hogy helyezze náluk letétbe a sorsjegyet. Pless ezt meg is tette és a sikulai csendőrök ma délelőtt a sorsjegyet behozták Aradra és azt átadták Ludosan vizsgálóbírónak, aki a sorsjegyet azonnal aianlott levélben elküldte a nagyváradi ügyészségnek. Pless Béla egyébként ma megjelent Aradon a vizsgálóbíró előtt. Az újságírók kérdéseire azt jelentette ki, hogy nem lehetetlen, hogy megegyezik Stern Zsenyvel és esetleg feleségül is veszi.

Egyelőre tehát a milliós főnyeremény ügye a hivatalos uton halad előre, kihallgatások folynak, jegyzőkönyveket vesznek fel, jogászok tárgyalnak és a két fél gyűjti az adatokat, amelyeknek birtokában reméli, hogy megnyeri a pert. Így például Pless Béla ma behozta azoknak a leveleknek a gyűjteményét, amelyeket még annak idején írt Stern Zseny, amikor Pless udvarolt neki. Tudvalevőleg per esetén minden azon dől el, hogy menyasszonya volt-e Plessnek Stern Zseny vagy nem, vagyis jobban mondván, hogy Pless minden kikötés nélkül ajándékozta neki a sorsjegyet, vagy pedig abban a reményben, hogy Stern Zseny a felesége lesz és hogy akkor annak esetleges nyereményét együtt fogják élvezni.

Ezekben a levelekben Stern Zseny több olyan kitételelt használ, amelyekből arra lehet következtetni, hogy számított arra és terve volt az, hogy Pless Bélahoz megy feleségül. Így például az egyik levélben arról ír, hogyan képzelte el közös jövőjüket. Egy másik levélben pedig Pless rokonait említi meg, akikről azt írja, hogy szeretné őket megismerni. Pless tehát ezekkel a levelekkel akarja igazolni, hogy milyen szándék ve-

zette őt akkor, amikor Stern Zsenynek ajándékozta a sorsjegyet.

Ugyanakkor azonban, amikor a törvényes eljárás a maga útján halad előre, még mindig nincs kizárva annak lehetősége sem, hogy a felek kiegyezzenek. Erre vall Pless nyilatkozata is egyrészt, másrészt pedig az is, hogy a rokonok is szívesen látnák a kiegyezést. Szó van arról is, hogy a közeli napokban Stern Zseny bejön Aradra és esetleg itt folytat tárgyalásokat a megegyezésre vonatkozólag.

FILM KÖZLÖNY

Victoria

Ábrahám Pál operettjének filmbemutatója.

Jólistmert, kedvenc melódiák zengenek a látáhatatlan zenekarban és leperog előttünk Ábrahám Pál hangulatos operettje, amely „Victoria und ihr Husar” címen járta be a külföldet és ezen a címen került megfilmesítésre Berlinben. Richard Oswald rendezte ezt a százszázalékos beszélő és éneklő filmet. Victoria szerepében Friedel Schuster imponáns megjelenésével és sex-apealijével, nemkülönben tiszta csengésű, szárnyaló koloraturájával elsőrendű primadonnának bizonyul. Partnerei Petrovich Svetisláv, az elegáns fellépésű Michael Bohmen és Verebes Ernő, aki temperamentumos, közvetlen és kacagtató Rácz Janesi, míg partnere, a bájos, szőke Gretl Theimer, Riquette szerepében nyújt megnyerő alakítást. Kedves az Elsi Elster—Willy Stettner-kettős is. Mindent összefogva, mulattató szűzsét, szívhezszóló, gyönyörű muzsikát és szép kiállítást kaptunk a „Victoria und ihr Husar” filmváltozatában.

Vihar egy pohár vízben

Sajtóbemutató a Select-mozgóban.

„Vihar egy pohár vízben”: vagy egy ország közéletének ferdeségei, furcsaságai egy kisváros életében. És ezen felül humor, kifogyhatatlan és kiapadhatatlan humor, amelyet maga körül Hansi Niese, a németek kedvenc komikája áraszt.

Hogyan bukhatik meg a legnépszerűbb polgármesterjelölt is egy — kutyán, vagy talán helyesebben mondván a kutya-adón, hogyan bukhatik meg azon, hogy egy szegény, egyedülálló virágárus-asszonynak, akinek egyetlen „hozzátartozója” egy lompos, feketeszőrű, de mégis kedves Tóni nevű kutya — nem engedi el a kutya-adóját? Erről szól tulajdonképpen a vígjáték. Az egyszerű virágárusnőt az utólérhetetlen humoru Hansi Niese személyesíti meg. Hansi Niesét már akkor kegyeibe fogadta az aradi közönség, amikor a „Bibor és kékitő” című vígjátékát vetítették a Select-mozgóban. Kellemes színölt a darabban még Renate Müller a városi tanácsos feleségének szerepében és rokonszenvesen alakítja Harald Paulsen, a fiatal bonviván az újságíró szerepét. A darabot egy kacagtató rajzfilm előzi meg.

FÓRUM

Mélyen tisztelt Főszerkesztő ur! Egy egész község lakosságának nevében emeljük fel szavunkat. Nagylakról, vagy talán helyesebben mondván, a nagylak—aradi országról van szó, amely szinte legendás hírvé válik és, amelynek már csak hallatára is elhül a vér az autókban és sofförökben. Milyen község is tulajdonképpen Nagylak? Tizennégvezer lakosa van, postája, telefonja, járásbírósa, adóhivatala, határrendőrsége és csendőrsége. A legközelebbi várossal, Araddal pedig állami ut köti össze. És annak ellenére, hogy a község mintegy ötszázezer lej állami utadót fizet évente, annak ellenére, hogy ez az egyetlen állami ut, amely Araddal összeköti, — tizenhárom év alatt az illetékes faktoroknak nem jutott eszükbe, hogy ennek az egyetlen közlekedési vonalnak a karbantartására, valamint fordítsanak. Az ut ma már olyan állapotban van, hogy a rajta való közlekedés a lehetetlenséggel határos. Az egyetlen orvosság talán az lenne, ha az illetékes hivatalok vezetői kijönnének erre az utra, meggyőződnenek annak rossz állapotáról, mert akkor minden bizonnyal utasítást adnának a munkálatok megkezdésére. Ezeket az urakat azonban előre figyelmeztetnünk kell, hogy ne tegyenek kísérletet automobillal, hanem egyszerű szekérrel induljanak utnak, mivel nagyon könnyen úgy járhatnának, mint az itteni villamosmű igazgatójának neje és sógora. Ezek szilveszterkor megkísérelték a lehetetlent, hogy autóval eljussanak Aradig, de rajta vesztettek. A rossz ut következtében ugyanis az automobil tengelye eltört és ennek következtében gyalog kellett megmenniök a 16 kilométeres utat, úgy, hogy csak hajnali két órakor érkeztek meg, átfáradva, Aradra. Soraink közléséért előre is köszönetet mondva, maradjunk mély tisztelettel:

Több nagylaki előfizető.

„Az anyaság első heteiről”

Balogh Ernő dr. kórházi igazgató-főorvos előadása az Anyák Iskolájában.

Nagyszámu közönség gyűlt össze ma délután hat órakor az Iparosotthon nagytermében, hogy részt vegyen a Kölcsey-Egyesület Anyák Iskolájának mai előadásán, amelyen ma előadóként dr. Balogh Ernő, borosjenői főorvos szerepelt. A főorvos előadását „Az anyaság első heteiről” címen tartotta és annak alapvonala a következő volt:

— Nagy testi, és szellemi teljesítmény után természetesen megpihenünk. A magzat világrahozatala az emberi szervezet egyik legnagyobb munkateljesítménye, mely után az anyának nem jut pihenés osztályrészül, mert újabb nagy feladatok várnak rá. E feladatok összessége a gyermekágy. Egyik feladat a kilengett testet visszaállítani a normális állapotra. Ez a vér és sejtek közös munkája: elbontás, elraktározás és kiküszöbölés útján. Ezen állapot legfenyegetőbb réme a gyermekágyi láz, mely Semmelweis zseniális felfedezése óta elhárult az anyák fejről.

— Alig kezdődött el az első feladat, már következik az anyára a második nagy feladat: a tej előállítás és a táplálkozás. Csodálatos a természetnek az a berendezkedése, mellyel a tej a sejtek speciális működése révén előállítja. A tej kémiai, fizikai és biológiai sajátosságai alapján utóérhetően ideális tápszer. Bámulatraméltó az a finom, tökéletes mechanizmus, mellyel a természet az ideális tápanyagot levegő és fertőző anyagok nélkül az anyai szervezetből a magzatba juttatja. A mai tudomány képes aya nélkül is felnevelni egészséges gyermeket, de ezer gond és aggodás váltja fel a csodás mechanikát, amely megindítva, önmagától működik tovább.

— Sajnos, az anyaság is — mint minden — alá van vetve a divatnak. Társadalmi és politikai szempontok is befolyásolják az anyaság szent kötelességét. Azonban az anyaság és a mindent magába ölelő anyai szeretet nem tünhet el, míg ember él a földön.

E hó végéig

INGYEN KAPJA

a 47 év óta fennálló

ARADI KÖZLÖNY-t

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak

1932. február hó 1-től számítjuk.

Egy aradi kereskedő gyermeke lábát törte a jégpályán

Az esés következtében bokacsontja törött el. Ma délután öt órakor súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt az AKE Maros-partján lévő jégpályáján. A nagyszerű korcsolya-időre való tekintettel, már a koradélutáni órákban sokan tartózkodtak a jégpályán. Itt korcsolyázott Westfried Jenő Szabadság-téri rövidáru-kereskedő nyolc éves gyermeke is.

A jégpálya közepe felől, ahol a műkorcsolyázók részére van a jég elkerítve, egyszerre sikoltás hallatszott. A közelben tartózkodó Sebess Károly ismert aradi fakereskedő és Kovács István magántisztviselő odasiettek és azt látták, hogy a kis Westfried-gyermek elvágódott és esése következtében súlyosan megsérülhetett. Bevitték a melegedőbe, ahol az éppen ott tartózkodó Ujhelyi József dr. azonnal megvizsgálta és megállapította, hogy a gyermek bokatörést szenvedett. Morfiuminjekciót adott, majd ideiglenes sinkötést tett a törött bokára. Ezután a kisgyermeket elszállították az egyik aradi orvoshoz, ahol Röntgenfelvételt készítettek lábáról, majd szülei lakására szállították.

Színház — Irodalom — Művészet

* Epstein Tibor hangversenye Aradon. Előkelő, nagyszámú közönség gyönyörködött ma este a Zsidó Ifjúsági Kulturkör előadásában. Az Iparos Otthon nagyterme megtelt előkelő közönséggel és lelkes érdeklődés, őszinte tetszésnyilvánítás kísérte a kitűnően összeállított műsor minden számát. Különösen a fiatal Epstein Tibor művészi hegedűjátéka keltett általános meglepedést. Epstein Tiborról meg kell állapítani, hogy a legszebb reményekre jogosító, fiatal tehetség, aki nemcsak a vonót kezeli kifejlett művészi érzékkel, de vele született zenei intelligenciájánál fogva, sok átérzéssel és helyes felfogással játszik. Tartalmi ördögtriált felvillanyozó temperamentummal, Wieniawsky Scherzo-Tarantelláját elismerésre méltó technikával és Sarasate Andaluziai Romancát, valamint Tarantelláját bosszorkányos ügyességgel játszotta. De a legszebb talán mégis Hubay „Hullámzó Balatonjának” csárda-jelenete volt. Annyi szívvel, mély átérzéssel hozta ki ez a fiatal művész a gyönyörű magyar melódiákat, hogy a hatalmas tetszésnyilvánítás, ami játékát követte, megérdemelt elismerés volt a közönség részéről. A műsört Berkovits Dániel áriái, Lehár: Mosoly országa nagyáriája és Schubert-dalok, valamint Giordani „Caro mio ben” és Leoncavallo Bajazzoja egészítették ki. A széphangu műkedvelő-tenorista sok tapsot kapott. Külön dicsőretet érdemelnek a diszkrét és figyelmes zongorakíséretért Kleiné-Szenes Márta, valamint Tátray W. Kornélia.

* Az aradi Városi Színház heti műsora. Csütörtökön: Okos mama. Operettreprez. Poór Lili felléptével. Bérlet 26. Sorozatszám: 118. — Pénteken: Román előadás. — Szombat délután 4-kor: Hófehérke és a hét törpe. Gyermekelőadás, nagyon olcsó mozihelyárral. Sorozatszám: 120. Este: Mosoly országa. Rendes helyárral. Sorozatszám: 121. Vasárnap: Román előadás.

* Poór Lili az „Okos mama” reprízében. Nagy érdeklődés előzi meg az „Okos mama” csütörtök estére kitűzött repríz-előadását. A kedves, sok ötlettel fűszerezett operett már az aradi bemutató alkalmával szép sikert aratott. Poór Lili játsza a darabban a vezető női főszerepet. Major Kati az „Okos mama” című operettben szintén egyéniségének megfelelő szerepet játszik. Méltó partnere Nemes Manci és László Andor, továbbá Felhő Ervin, Jávor, Stoll, Réthelyi, aki ez alkalommal vendégként játszik Aradon.

* Szombaton két előadást tart a színtársulat. Délután négy órakor a jó gyermekek örömeire az operettegyüttes eljátsza a „Hófehérke és a hét törpe” című bájos gyermekmesét, amely minden gyermekléleknek fantáziájában eleven valóságként él. Minden gyermeknek meg kell tekinteni ezt az előadást, amely olcsó mozihelyárral mellett kerül műsorra. Szombaton este Iohár Ferenc bombasikerű operettújonsága, a „Mosoly országa”, van ismét műsoron.

A Református kórház egymillióját a 140.214. számú sorsjegy nyerte

Ma volt Kolozsváron az utolsó húzás

Kolozsvárról jelentik: Ma volt a Református kórház sorsjátékának utolsó húzása. Az egymillió lejes főnyereményt a 140.214. sorsjegy nyerte. Ötvenezer lejt nyertek a 105.765 és 118.664 számú sorsjegyek. Huszezer lejt: 26.943, 109.089, 109.997, 113.788 és 144.588 számú és tíz-

ezer lejt a 8399, 30.615, 33.765, 44.768, 49.319, 62.204, 75.269, 80.528, 81.878 és 84.274 számú sorsjegyek. Ezenkívül több ötezer, háromezer, ötszáz és háromszáz lejes sorsjegyeket sorsoltak ki. A nyertesek nevét a sorsjegyintézőség nem közölte.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Leérkezett Aradra a magántisztviselők rendkívüli adójának végrehajtási utasítása

Tizenkétezer lej havi jövedelem az adómentes minimum — Pontos utasítás az adó kiszámítására — A vállalatoknál tiszteletdíjjal alkalmazott szabadfoglalkozásuk nem fizetik az új adót

Bucurestiből jelentik: A magántisztviselők rendkívüli adójáról szóló törvénynek most jelent meg a végrehajtási utasítása. Tekintettel pedig arra, hogy a végrehajtási utasítások precízírozzák minden részletükben a törvényeket, a pénzügyminiszteri körrendeletet az alábbiakban ismertetjük.

Amint egyébként már ismeretes, a *rendkívüli adó alá esik a magántisztviselő mindenemű jövedelme, amennyiben ennek összege meghaladja a havi 12 ezer lejt.* Tehát: fizetés, remunerációk, drágasági, lakbér-pótlékok, jutalmak, havi fix uti-átalányok, ugyisint minden természetben, vagy készpénzben nyújtott illetmény, részesedések, tantiémek, osztalékok, jutalékok. A természetbeni illetményeket az egyenes adókról szóló törvény végrehajtási utasításának 121. paragrafusa szerint értékelik fel, azaz a lakást a fizetés egyötöde, a teljes ellátást pedig háromötöde gyanánt.

Kivételt csak az okmányokkal igazolt utiköltségek és annak a természetbeni lakásnak az ellenértéke képeznek, amelyet a vállalat üzemeiben és gyáraiban az üzem érdekében és annak biztonsága végett bocsát tisztviselői rendelkezésére.

Meglepő a végrehajtási utasításnak az az intézkedése, amely szerint *még a múlt évről esedékes és csak ezután fizetendő gratifikációk is a rendkívüli adó alá esnek.* Megadóztatásukat abban a hónapban eszközlik, amelyben kifizetésre kerülnek. Például: egy magántisztviselő, akinek 15 ezer lej a havi fizetése, februárban 30 ezer lej gratifikációt kap, ezt akkor hozzáadják fizetéséhez s a 45 ezer lejből (az adómentes 12 ezer lej minimum levonása után) 33-at a rendkívüli adóval sújtanak, mely ebben az esetben — a végrehajtási utasításhoz mellékelt kiszámítási táblázat szerint — 2700 lejt fog kitenni. Ha a magántisztviselő szerződés-, vagy alapszabályszerinti részesedést, illetőleg osztalékot kap, úgy ennek összegét nem olvasztják össze a havi fizetéssel, hanem külön fizetesként kezelik, felosztva havi részletekre és adóztatva meg a rendkívüli adóval. Például: egy magántisztviselő, akinek havi 30 ezer lej fizetése van és februárban 120 ezer lejnyi részesedést kap a múlt évről, utóbbi után nem fizet rendkívüli adót, mert a 120 ezer lej tizenkettedrészke kevesebb a 12 ezer lej adómentes minimumnál, ha azonban ugyanennek a tisztviselőnek a részesedése 240 ezer lejre rug, akkor rendes fizetésén kívül még havi 8 ezer lej után is fizetnie kell az áldozati adót, mert a 240 ezer lej 12 részletre osztva 20 ezer, ebből le az adómentes minimum, marad rendkívüli adóköteles összegnek 8 ezer lej — a részesedésből. Ilyképpen ez a tisztviselő fizet rendes fizetése után 1200 lejt, részesedés-részlete után pedig 450 lejt rendkívüli adót havonta. Ezt az adót azonban (12-vel megszorozva)

egész évre egyszerre abban a hónapban kell levonnia tőle és befizetnie a vállalat-

nak, amelyben a részesedés kiutalásra került,

azaz a szóbanforgó magántisztviselő rendkívüli adója februárban, 1200 meg 5400 összesen tehát 6600 lejt fog kitenni.

Nem alkalmazzák ezt a rendkívüli adót a magánvállalatok kézi munkásainak a fizetésére. Ilyeneknek számítanak a műhelyfőnökök és munkavezetők is, ha fizikai munkát is kifejtenek. Ugyanígy kivételt képeznek a rendkívüli adó alól a közművelődési, jótékonyági, valamint közhasznú intézmények tisztviselői, amelyek nem osztanak osztalékot.

Kivételt képeznek továbbá a vállalatoknál tiszteletdíjjal alkalmazott szabadfoglalkozású egyének (ügyvédek, orvosok stb.) ha nem tisztviselőkként szerepelnek, hanem saját hivatásuk körében működnek s fizetik a speciális foglalkozási adót. Végül mentesítve van a rendkívüli adó alól a hírlapok egész technikai, ügy szerkesztőségi, mint kiadóhivatali személyzete.

Ami a rendkívüli adó kiszámítását illeti, ezt a végrehajtási utasítás 3. cikkelye írja elő. Eszerint csak a 12 ezer lejen felüli fizetékülönözlet esik a megfelelő adó-százalék alá. A kiszámítás megkönnyítésére — amint már fentebb is említettük — táblázat van csatolva a rendelethez, amelyből kitűnik, mennyi rendkívüli adó szedendő minden egyes 12 ezer lejen felüli fizetés után.

Különben a rendkívüli adó független a 4 és 8 százalékos kereseti adótól, amelynek a kiszámításánál nem jöhet tekintetbe a rendkívüli adó levonása által előálló fizetés-csökkenés.

A rendkívüli adót is, mint a kereseti, a vállalat számítja ki és vonja le s együtt fizeti be mindkettőt a következő hónapban. Az adóhivatalok, illetve pénzügyigazgatóságok az adó átvétele előtt ellenőrzik a kiszámítás helyességét és láttamozzák a vállalati fizetési listát, amelynek alapján a fizetés történik.

Be kell fizetni a hátralékos forgalmi adókat

A pénzügyigazgatóság felhívása az iparosokhoz

Az aradi pénzügyigazgatóság felhívja mindazokat az iparosokat, akik az 1929. és 1930. évi forgalmi adókkal hátralékban vannak, hogy azokat legkésőbb február hó 15-ig fizessék be. Az érvényben lévő miniszteri rendelet alapján ugyanis, a megállapított határidőn túl a pénzügyigazgatóság köteles a hátralékos forgalmi adó befizetéséről meggyőződni és ezért az adóhivatalok kimutatásai alapján adóellenőröket küld ki a kimutatásban szereplő kereskedőkhöz, akiket, ha a befizetést igazoló nyugtát felmutatni nem tudják, az adóösszeg háromszorosával büntetik meg bírság címén.

Lomási parketta tűzifa- deszka Dr. Valkó Dezső-nél, Arad, Str. Sf. Gheorghe 4. sz. (Dezső-ucca)

A látszatadót azokkal szemben alkalmazzák, akik adósságaik dacára fényűző életet élnek

A pénzügyminiszterium által január 1-én életbelépett adóreform bevezette az úgynevezett látszat-adót, mellyel az államkincstár azokat az adóköteles állampolgárokat akarja sújtani, akik életmódjukból következtethetően többet költenek és költségesebb életmódot folytatnak, mint amilyen jövedelem után adóznak.

Az ország közvéleménye nem a legrokonszenvesebben fogadta ezt az új adót, amely nem külön, önálló adónemként lépett életbe, hanem csupán, mint a globális adó kiegészítése. Attól kellett tartani ugyanis, hogy az új adó módot fog adni a kincstári közlegyeknek arra, hogy az adózókat gyanúsításokkal s valóban csak látszatot igazoló adatok összegyűjtésével nagyobb adó fizetésére kényszerítsék.

Az aradi pénzügyigazgatóságához ma érkezett pénzügyminiszteri rendelet a látszatadó jelentőségét nagy mértékben lecsökkentette. A rendelet szerint a látszatadót csak azokkal szemben kell alkalmazni, akik a globális adóval szemben annyi, a törvény szerint levonásba hozható terhet mutatnak ki, hogy ezek leszámítása mellett globális adóalap nem marad. Ha ezeknek az adófizetőknek életmódja azt mutatja, hogy a sok adósság és családi kötelezettség dacára is költséges személyzetet, nagy lakást, autót stb. tartanak, akkor ezekre a globális adót e külső jelek alapján kell kivetni, mert az így megállapítandó globális adóval szemben terhek levonásának helye nincs.

Tíz százalék drágasági pótléket kapnak az aradi vasuti tisztviselők

A pótléket azok kapják, akiknek fizetése 3200 lejnél nem nagyobb.

Bucurestiből jelentik: Az 1932-ik évre a CFR vezérigazgatósága a vasut alkalmazottainak fizetésére ugyanazt az összeget irányozta elő, mint 1930-ban. A fizetésekből azonban levonják az 1931-es áldozati adót, valamint azt a tizenöt százalékot, amelyet ebben az évben az állam összes alkalmazottaitól levonnak.

Azoknak a tisztviselőknek, akik Bucurestiben működnek és akiknek havi bruttó fizetése nem haladja meg a 3200 lejt, 15 százalék drágasági pótléket utalnak ki, míg azok, kik Aradon, Brallában, Brassóban, Csernovitzban, Campinan, Chisinauban, Kolozsváron, Constanában, Craiovában, Focsaniban, Galatiban, Iasiiban, Nagyváradon, Ploestiben, Szatmáron, Nagyszebenben, Marosvásárhelyen és Temesváron működnek, 10 százalék drágasági pótléket kapnak. A 3200 lejen felüli fizetésű tisztviselők nem kapnak drágasági pótléket. Azok, akiknek 3000 lejen aluli fizetésük van és akik nem a fentemlített városokban működnek, nem kapnak drágasági pótléket.

Megindult a szarvasmarha- export Olaszországba

Olasz megbízottak egész megyék állatállományát akarják megvásárolni. — Rövidesen megindul a szállítás Francia- és Németországba is.

Marosvásárhelyről jelentik: A múlt évi olasz kereslet után, amely az erdélyi élőállat árát 24—25 lejre verte fel és amelynek lezajlása után az árak ismét 9—10 lejre estek vissza, most váratlanul ismét megjelentek az olasz importőrök, akik kezdik újra összevásárolni az erdélyi élőállatokat. Ezáltal a modenai Renzo Masarotti, nagy húskereskedelmi cég megbízottai érkeztek Erdélybe, Giuseppe Eterno nevű olasz polgármester vezetésével és már is nagyszabású ügyleteket bonyolítottak le.

Igy megvásárolták az egyik nagy cukorgyár ökörhízaldájának mintegy hatszáz ökrét és most tárgyalnak Maros megye egész marhaállományának megvételéről.

Az olasz kereslet hatása után az árak máris 12—14 lejre mentek fel és további emelkedésre van kilátás. Sajnos, ennek a tranzakciónak is határt szab az a körülmény, hogy az olasz kormány nemrégben limitálta a Romániából importálható élőállat mennyiségét, remény van azonban arra, hogy rövidesen Franciaország és Németország is megnyithatják határaikat a román marhabevitel előtt.

Az Aradi Közlöny

főtéri kiadóhivatala
Bul. Regina Maria 19., a Minorita-
templommal szemben. Telefon 151.

Apróhirdetéseket este 9 óráig el-
fogadunk.

Aradvárosi árlejtések. Aradváros vezetésége, a város gazdasági hivatalában, február hó 5-én tartja meg a második nyilvános árlejtést a városi mozivállalatokban vetített fényreklámok bérleti jogát illetően. Az első nyilvános árlejtés, amint ismeretes, teljes eredménytelenséggel zárult, mivel nem akadt egy megfelelő jelentkező sem a fényreklámok bérleti jogára. Február hó 8-án a Neptun-strand javítási munkálataira tartanak nyilvános árlejtést, valamint az ingyen-fürdő kijávitására felhasználható deszka- és faanyag szállítására.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

Rosenberg Arthurné úgy a maga, mint gyermekei Sándor és Boriska és az egész rokonság nevében fájdalomtól le-sújtva tudatják, hogy a legjobb férj, szerető apa és rokon

Rosenberg Arthur

január 20-án, életének 55. évében visszaadta nemes lelkét teremtőjének. Földi maradványait pénteken, f. hó 22-én d. e. fél 11 órakor helyezik örök nyugalomra az izr. temető halottasházából.

Arad, 1932. január 20-án.

Dr. Keoskeméti Lipótné, Dr. Mende Manó-
né, Dr. Rác Rezső, Dr. Drechsler Miksá-
né, testvérei.

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

„MAGYAR URIASSZONYOK LAPJA”

Legszébb kivitelemű szépirodalmi folyóirat. Minden modern kézimunka és divatmelléklettel. Színház, társaság, kozmetika, zene, háztartás és hasznos tanácsadói rovatokkal. Megjelenik havonta háromszor. Komoly érdeklődők kérjenek mutatványszámot. Megrendelhető Romániában kizárólag: Török János, Baciú, jud. Brasov. Posta: Turches.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 21.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Dinicu zenekar: Könyvnyű és román zene. 19.10. Dinicu zenekar. 20.40. Gramofon. 21. Székely István tenorista dalestie. 21.30. Szimfonikus hangverseny. — Budapest. 10.15. Hangverseny. 13. Déli harangszó. 13.05. Orosz balalajka zenekar hangversenye. 5. Thury Mária mesél a gyermeknek. 6. „Nemesprémü állatok tenyésztése.” 6.30. „Írva vigad a magyar.” Énekes, zenés jelenet. Előadja: Teleky Sándor, kísér: Sovánka Nándor és cigány zenekara. 7.30. Angol nyelvoktatás. 8. Hangversenykeringők. 8.30. Az Operaház előadásának közvetítése. Mas senet: „Manon.” Dalmü. Majd: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye az Emke kávéházból. — Bécs. 12.30. Sáving zenekar. 13.40. Heldy Fanny gramofon. 14.10. Német romantikusok. Gram. 18. Korngoldjazz. 19.30. A Nibelungok gyűrűjének ünnepi játéka. A Walkür, Wagner-opera. E. az Állami Operaházból. — Belgrád. 12. Gramofon. 13.05. Rádiózenekar. 17. Gramofon. 17.30. Nemzeti dalok. 18. Jazz. 21.30. Rádiózenekar Ertl Rudolf operaénekesével. 23.50. Jazz. — Berlin. 17.30. Bruinier-négyes. 18.10. Dal. és áriaest. 19.30. Komor Géza és zenekara. 20.40. Vonóskari verseny. 21.30. Marek Weber zenekara. Utána a Comedina Harmonista-jazz. — Breslau. 17.05. Kávéházi zene. 20.20. Kávéházi zene. 21.30. Filharmonikusok. 22.30. Káhmán: A cirkuszherceg, operett. 24. Tánczene. — Hellsberg. 18.15. Szórakoztató zene. 20.30. Grillparzer-emlékest. 21. Tánczene. — Kassa. 12.30. Gramofon. 13.30. Modern tánczene. 15.30. Gramofon. 18. Hemerka zenekar. 19.30. Hegedüverseny. — Langenberg. 18. Rádiózenekar. 21. Kedvelt keringők. 22. Hangverseny. 23. Szórakoztató zene. — Miano. 17.55. Jazz. 20. Gramofon. 22. Opera. — Riga. 18. Vonós zene.

PÉNTEK, JANUÁR 22.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 19.10. Rádiózenekar. 20.40. Georgescu énekesnő dalai. 21. Szaxofonszólo. 22. Radulescu zongoraversenye. 22.15. Alexandrescu Nina hegedüversenye. — Budapest. 10.15. Az államrendőrség zenekarának hangversenye. 13. Déli harangszó. 13.05. Gramofonhangverseny. 5. „A kenyérkereső háziasszony.” Bánáti-Baum Mária előadása. 6. A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 7.15. Gyorsrótanfolyam. 7.45. Rác Béla és cigányzenekarának hangversenye. 8.45. A jeggyakoribb nevelési hibák és azok javítása. Mosdóssy Imre előadása. 9.15. Mocsányi és Lakos hangversenye. 10. A rádió külügyi negyedórása. 10.15. Az Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. Majd zalaegerszegi Horváth Rezső és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 12.30. Geiger négyes. 13.40. Clemens Krauss vez. a bécsi filharmonikusokat. Gramofon. 14.10. Dél-amerikai népzene. Gramofon. 17.50. Wolstjhal zenekar. 20.30. Bécsi dalok. 23.40. Mátié David-jazz. — Belgrád. 12. Rádiózenekar. 13.05. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 20.30. Pinterovics Eugenia operaénekesnő dalestie. 21.30. Traut K.: A III. aknában, színmű. — Berlin. 17.40. Szórakoztató zene. 19.30. Spaudai férifidalestie. 22.25. Rádiózenekar. 23.20. Loránd Edít hangversenye. — Hamburg. 21. Filharmonikus hangverseny Strauss János- és Lehár-művek. 21.20. Kávéházi zene. — Kassa. 12.30. Gramofon. 13.30. Rádiózenekar. 18. Rádiózenekar. 19.20. A magyar ifjuság. Klein K. szavalata. 19.40. Békeffi-Propper H. modern magyar meséket mond. 20. Paraszt zene. — Königsauerhausen. 21.15. Smetana: Az eladott menyasszony, opera a charlottenburgi operaházból. — Langenberg. 17.20. Hí. óra. 18. Hangverseny. 21. Szórakoztató zene. 24. Éjjeli hangverseny. — Milano. 17.50. Könyvnyű zene. 20.05. Gramofon. 22.20. Kamarazene. — Varsó. 16.50. Gramofon. 18.35. Fuvós zenekar. 21.15. Filharmonikusok. 23.50. Tánczene.

